Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok 3 WRZESIEŃ 1934 Nr. 9

PALESTYNA I BLISKI WSCHÓD

organ polsko-palestyńskiej izby handlowej

Cena egzemplarza zł. 1.50

TREŚĆ NUMERU DRUGIEGO (ROK III) „PALESTYNY I BLISKIEGO WSCHODU“

TREŚĆ NUMERU TRZECIEGO (ROK III) „PALESTYNY I BLISKIEGO WSCHODU“

TREŚĆ NUMERU SZÓSTEGO (ROK III) „PALESTYNY I BLISKIEGO WSCHODU“

TREŚĆ NUMERU SIÓDMEGO I ÓSMEGO (ROK III) „PALESTYNY I BLISKIEGO WSCHODU“

Palestyna i Bliski Wschód

czasopismo poświęcone sprawom gospodarczym Palestyny i Bliskiego Wschodu

Rok III — Warszawa, Wrzesień 1934 — Nr. 9

TREŚĆ NUMERU:

L. LEWITE

Prezes Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej.

ZAGADNIENIE RADY LEGISLATYWNEJ W PALESTYNIE

Palestyna stoi obecnie pod znakiem mającej powstać Rady Legislatywnej.

Art. 11 statutu mandatowego brzmi „Rząd Mandatowy zobowiązuje się stworzyć w kraju takie warunki polityczne, administracyjne i gospodarcze, które umożliwiłyby stworzenie Żydowskiej Siedziby Narodowej oraz umożliwiłyby również rozwój samorządu".

Rząd Mandatowy ze zobowiązania tego nietylko się nie wywiązuje, ale przeciwnie, utrudnia jeszcze rozwój Żydowskiej Siedziby Narodowej. Rząd Mandatowy przyspiesza obecnie powstanie samorządu, nie bacząc, że w myśl statutu, należy stworzyć wpierw warunki odpowiednie. Zagadnienie Rady Legislatywnej jest w/g myśli przewodniej statutu mandatowego jaknajściślej związane z utworzeniem Żydowskiej Siedziby Narodowej i jedna istnieć bez drugiej nie powinna.

Projekty dotyczące Rady Legislatywnej wysunięte zostały już 12 lat temu w r. 1922 przez Wysokiego Komisarza Palestyny, sir Herberta Samuela. Była to próba nieudana ze względu na całkowitą abstynencję zarówno Żydów jak i Arabów. Ówczesny sekretarz stanu dla spraw kolonjalnych, Devonshire, zmuszony był się wyrazić, iż „rząd Jego Królewskiej Mości z żalem wyciągnął konsekwencje, że dalsze próby obecnych projektów byłyby bezcelowe".

Dziś, po 12 latach, Rząd Mandatowy zrewidował widocznie swoje stanowisko; zrewidowali również swoje stanowisko Arabowie. Jakie czynniki mogły wpłynąć na tak nagłą zmianę?

Wydaje się, że wyjątkowy w obecnych czasach rozwój gospodarczy Palestyny jest solą w oku nietylko Arabom ale i władzy mandatowej. Ograniczenia imigracyjne, pomimo dotkliwego braku rąk roboczych przeciwstawianie się rozbudowującemu się przemysłowi przez politykę celną i fiskalną, nałożenie całego prawie ciężaru podatkowego na kontrahentów żydowskich i wydawanie tych pieniędzy jak również zatwierdzonej ostatnio pożyczki 2 milj. funtów (wbrew ogólnej opinji Żyd.) na potrzeby ludności arabskiej, wreszcie komiczne wprost utrudnienia dla turystów Żydów,

udających się do Palestyny — oto dowody, jak władza mandatowa wywiązuje się ze swych zobowiązań.

Wbrew jednak wszystkim trudnościom, ilość Żydów w ciągu ostatnich 12 lat wzrosła przeszło trzykrotnie. Powstał przemysł, dotychczas prawie nieistniejący. Stan gospodarczy oraz kulturalny kraju zmienił się niedopoznania. Dzieło to dokonane zostało przez Żydów, sposobem pewnego rodzaju infitracji, bez jakiegokolwiekbądź poparcia ze strony rządowych instancyj, a tylko dzięki inicjatywie prywatnej, a jednocześnie przyczyniło się do podniesienia stanu materjalnego ludności arabskiej.

W tych warunkach rząd palestyński postanowił, oprócz dotychczasowych przeszkód na drodze do budowy Żydowskiej Siedziby Narodowej, stworzyć jeszcze jedną. Rada Legislatywna pośrednio lub bezpośrednio niewątpliwie zahamuje dążenia żydowskie w kierunku dalszej odbudowy Palestyny. Dlatego właśnie Arabowie, którzy charakter tego posunięcia zrozumieli, natychmiast wypowiedzieli się za „Radą Legislatywną". Inaczej trudno byłoby sobie wytłumaczyć dziwaczną zmianę ich dotychczasowego stanowiska.

Projekt utworzenia Rady Legislatywnej naraża rząd palestyński nietylko na zarzuty omijania postanowień mandatu, który połączył sprawę samorządu z powstaniem warunków umożliwiających istnienie Żydowskiej Siedziby Narodowej, ale na inne jeszcze niemniej ważne zarzuty. Projekt ten, który z pozoru ma odpowiadać zasadom demokratycznym, jest tylko ich wykoszlawieniem. Poziom kulturalny rdzennej ludności arabskiej nie dorósł do samorządu i obdarzanie tej ludności instytucjami demokratycznemi nie odpowiada właściwemu celowi samorządu. Masa arabska nietylko, że nie posiada elementarnego nawet wykształcenia, lecz żyje w najnędzniejszych warunkach materjalnych i podlega wpływom małej grupy effendich, pomimo, iż od wieków znajduje się pod ich uciskiem i wyzyskiem.

Rada Legislatywna ma rzekomo umożliwić pacyfikację kraju. Takim jest najważniejszy argument rządu palestyńskiego w jej obronie. Wydaje się jednak całkiem pewnem, że nie do pacyfikacji ale do rozjątrzenia tylko może ona doprowadzić. Przywódcy arabscy oraz nieliczna grupa młodzieży, nacjonalistycznie nastawionej, reprezentować będą w Radzie Legislatywnej nieuświadomione zupełnie masy arabskie. Walki, które dotychczas nacjonaliści arabscy prowadzili na łamach prasy lub też zakulisowo, przeniosą się na nowy, wdzięczny bardzo dla nich, teren. Rząd palestyński, stawiając nowe przeszkody kolonizacji żydowskiej, będzie mógł powoływać się na niebezpieczeństwo narażenia się zorganizowanej opinji arabskiej. Rada Legislatywna natomiast, w ramach swych kompetencyj, nie przestanie się przeciwstawiać dziełu odbudowy żydowskiej Palestyny.

Kompetencje Rady Legislatywnej są skromne. Uchwały jej nie powinne mieć charakteru decydującego. Muszą one uzyskać aprobatę rządu palestyńskiego. Wreszcie sprawy imigracji do Palestyny oraz sprawy zakupu ziemi, zostały z kompetencji Rady Legislatywnej wyeliminowane. Rząd palestyński, uważa, to za dostateczne zadośćuczynienie interesom żydowskim. Zadośćuczynienie jest jednak pozorne. Rada Legislatywna nie będzie mogła uchwalić zakazu zakupu ziemi na cele kolonizacji żydowskiej, lecz będzie mogła zakup ten utrudnić pośrednio przez wprowadzenie wygórowanych opłat przy sporządzaniu aktów kupna i sprzedaży, lub też innych jeszcze opłat i podatków.

Przez utworzenie Rady Legislatywnej ucierpi również prestiż Agencji Żydowskiej, która nie będzie mogła w całej pełni reprezentować ludności żydowskiej w Palestynie, jak dotychczas. Sprawy palestyńskie utraciłyby w wielkiej mierze charakter ogólno-żydowski i nabrałyby cech lokalnych.

Wreszcie, powstanie nowej areny politycznej, na której ścierałyby się sprzeczne interesy narodowościowe, wprowadziłoby pewien zamęt i stworzyłoby atmosferę niepokoju, która powstrzyma przypływ kapitału i w ten sposób zatamuje dalszy rozwój gospodarczy kraju.

Komisja Mandatowa Ligi Narodów dyskutowała nad sprawą Rady Legislatywnej i, pomimo sprzeciwu kilku członków a przedewszystkiem zdania jednego z nich Van Rees'a, że „Rada Legislatywna" przyniesie szereg rozczarowań i powiększy i tak wielką ilość rozognionych kwestyj w Palestynie, oraz że stanowi ona błąd zasadniczy, który uniemożliwi pokojowy rozwój kraju", większość Komisji Mandatowej (6 przeciw) stanęła po stronie władz mandatowych i przyjęła do wiadomości oświadczenie Wysokiego Komisarza w tejże sprawie.

Utworzenie Rady Legislatywnej jest więc zdecydowane. Niebezpieczeństwo jest tak bliskie, że należy się zastanowić jaka powinna być taktyka społeczeństwa żydowskiego w Palestynie. Otóż jedynem wyjściem z sytuacji jest całkowite powstrzymanie się od udziału w wyborach i od jakiejkolwiek współpracy z rządem w sprawie ukonstytuowania Rady, Legislatywnej, względnie niewykonywanie jej uchwał.

Społeczeństwo żydowskie w Palestynie wystawione jest na ciężką próbę, w wyniku której może ono zdać egzamin swojej świadomości narodowej albo też popełnić samobójstwo polityczne.

H. VITELES,
Jerozolima

PRZEMYSŁ CYTRUSOWY W PALESTYNIE

W Nr. 8 — 9 miesięcznika „Palästina“ zamieszczony jest b. ciekawy artykuł p. H. Vitelesa o przemyśle cytrusowym w Palestynie. Artykuł ten podajemy poniżej w tłumaczeniu.

(pw) Przeszło 15.000 stałych oraz 5.000 sezonowych robotników zatrudnionych jest w chwili obecnej w palestyńskim przemyśle cytrusowym. Dalszych 10.000 robotników zatrudnionych będzie, gdy obecnie młode jeszcze gaje cytrusowe, nie dające owoców, wyrosną, przynosząc pełny plon. Dalszych 3.000 robotników zatrudnionych jest w gałęziach związanych z przemysłem cytrusowym, produkcja skrzyń, transport, przeróbka odpadków i t. p. Przeszło ŁP. 13.000.000 zainwestowano dotychczas w plantacjach, grunty obliczono po ŁP. 10 za dunam i dalsze ŁP. 4.000.000 muszą być zainwestowane, by obszary dotychczas jeszcze nieowocujące, doprowadzić do stanu dojrzałości. Wartość eksportu cytrusów w r. 1933 wynosiła ŁP. 1.964.536 czyli 60% całego eksportu Palestyny, który wynosił ŁP. 3.433.495. Przemysł cytrusowy stanowi, z małemi wyjątkami, główne źródło, a może nawet wprost jedyne, źródło dochodu wszystkich 112 osiedli żydowskich, powstałych począwszy od r. 1927. Gospodarka mieszana stała się sprawą mniejszej wagi. Uprawa migdałów i winorośli prawie, że znikła. Nawet gospodarstwa mieszane w Emek Izreel i w dolinie Jordanu uważają, że ich małe plantacje cytrusowe są dla nich jedyną ostoją.

Obszar.

Istniało zdanie, że od 300.000 — 350.000 dunamów w Palestynie jest zdatnych pod uprawę cytrusów. Niektórzy eksperci wyznawali teorję, że każdy grunt w Palestynie, do którego doprowadzenie wody kalkuluje się ekonomicznie, za wyjątkiem okolic górzystych i pagórkowatych, nadaje się pod uprawę cytrusów. Nowy rodzaj gruntów cytrusowych jest obecnie sprzedawany. Są to grunty grejpfrutowe, z których część składa się z t. zw. „ziemi ciężkiej“. Rząd palestyński ma podobno wyznaczyć pewną sumę nadwyżki budżetowej ŁP. 2.500.000, na przeprowadzenie badań gruntów palestyńskich, które przed paroma laty, ze względów oszczędnościowych zostały zaniechane. Przewidywane trudności dla przemysłu cytrusowego zależeć będą nietylko od cen rynkowych, lecz również od urodzaju i dochodowości plantacyj, zakładanych na niewłaściwych gruntach. Dyrektor Departa-

mentu Rolnictwa rządu palestyńskiego szacuje obszar zaplantowanych cytrusami gruntów na 200.000 dunamów, z których 115.000 dunamów należy do Żydów, a 115.000 do nie-Żydów. Obszar zaplantowany cytrusami wzrasta o wiele szybciej niż w innych krajach, również produkujących cytrusy. Centralny Bank Spółdzielczy w Palestynie przeprowadził w marcu i kwietniu 1934 r. spis plantacyj pomarańczowych, znajdujących się w posiadaniu żydowskiem i otrzymał odpowiedzi od plantatorów, dysponujących obszarem 93.183 dunamów.

Gdy obliczymy obszar gajów cytrusowych, z których odpowiedzi nie nadeszły, na 10.000 dunamów, stwierdzimy, że ogólny obszar plantacyj cytrusowych, będących w rękach żydowskich, wynosi 105.000 dunamów.

Obliczenia Centralnego Banku Spółdzielczego potwierdzają wyniki badań Zjednoczenia Rolników Żydowskich, przeprowadzonych w r. 1932. 65—70% wszystkich gajów cytrusowych, znajdujących się w posiadaniu żydowskiem obejmowały obszar po 20 dunamów i wymagały stałej pracy dwóch członków rodziny i wyjątkowo w okresie zbiorów bardzo nieznacznej pracy najemnej.

W r. 1934 przybyło zaledwie 30.000 — 40.000 dunamów nowozaplantowanych (z tego 10.000 — 20.000 przez Żydów) Mały ten przyrost należy przypisać z jednej strony brakowi rąk roboczych, a z drugiej trudnościom przy uzyskaniu formalnego prawa własności na ziemię już opłaconą. Znaczny wzrost cen na grunta pod plantacje cytrusowe (ŁP. 30, a nawet i więcej w promieniu 5 km. od istniejących plantacyj cytrusowych) oraz wzrost kosztów plantacyjnych nie są czynnikami odstraszającemi. Uprawa 1 dunama gruntu cytrusowego aż do chwili wydania przezeń owoców kosztuje w Palestynie około ŁP. 50—60, podczas gdy w krainie Nyassy, Hiszpanji, we Włoszech — ŁP. 12,5, Płd. Afryce — ŁP. 25, a w Kalifornji — ŁP. 50. Ogród istniejący już od lat 10-ciu można na Florydzie nabyć za cenę ŁP. 50—55 za dunam, podczas gdy w Palestynie — za ogród istniejący 8 lat — płaci się ŁP. 150 za dunam, a za ogród istniejący 6 lat — ŁP. 120 za dunam.

Zbiór.

W sezonie r. 1933/34 eksportowała Palestyna 5.414.027 skrzyń owoców cytrusowych, w tem 350.000 grejpfrutów, oraz 14.200 cytryn, a więc około 1 miljon skrzyń więcej niż w roku poprzednim i około 2 miljony skrzyń więcej niż w sezonie r. 1931/32. Oblicza się, iż w sezonie 1934/35 zbiór wyniesie około 6 miljonów skrzyń, a w sezonie 1938/39 około 10 miljonów skrzyń. Udział Palestyny w międzynarodowym eksporcie pomarańczy wzrósł z niecałych 5% w r. 1931 do 12% w r. 1933, a w t. zw. zimowym eksporcie pomarańczy (od listopada do maja) od 8—16%. Wobec tego, że Palestyna mniej jest wystawiona na niedogodne warunki klimatyczne,

a specjalnie na mrozy, jak to ma miejsce z jej głównymi konkurentami, Hiszpanją i Italją, stosunek między wielkością zbioru i obszarem zaplantowanym, może być bardziej niż gdzieindziej stałym. Ze względu na to, że w Palestynie obszar ogrodów nieprzynoszących jeszcze owoców, jest większy tak absolutnie jak i relatywnie niż w Hiszpanji czy Italji, udział Palestyny w ogólnym zimowym eksporcie pomarańczy, wzrośnie przeto w ciągu najbliższych 10-ciu lat. Palestyna ze swą nieliczną ludnością, eksportuje stosunkowo więcej pomarańczy, niż inne kraje zajmujące się produkcją tego artykułu:

Produkcja i eksport pomarańczy w rozmaitych krajach.

Kraje	Rok	Eksport (ilość skrzyń)	% produkcji
a) konkurujące z Palestyną:			
Hiszpanja	1932/33	28.500.000	83%
Italja	1933	4.000.000	40%
Palestyna	1933	4.200.000	85%
b) kraje niekonkurujące z Palestyną:			
Brazylja	1933	2.600.000	40%
Płd. Afryka	1932	2.000.000	50%
Paragwaj	1933	445.000	40%
Stany Zjedn.	1932/33	3.129.000	6%

Plony.

Koszty produkcji zależne są od wielkości plonu z jednego drzewa lub dunamu, od kosztów robocizny i od wielkości inwestowanego kapitału. Zbiór składający się z 37,5 skrzyń z 1 dunama w Afryce Płd. uważany jest jako dobry; w Kalifornji za zadawalający uważany jest zbiór składający się z 50—55 skrzyń z dunama; na Florydzie za doskonały uważany jest zbiór składający się z 62,5 skrzyń z 1 dunama; w Palestynie natomiast zbiór składający się z 75 skrzyń z 1 dunama uważany jest za nie pomyślny. Średni zbiór w większości żydowskich gajów pomarańczowych wynosi od 100 — 112,5 skrzyń z jednego dunama. Przy spadku ceny pomarańczy o 3 sh. i mniej za jedną skrzynię, gaje, które produkują mniej niż 125 skrzyń z dunama okazują się nierentowne. W Kalifornji i w Afryce Płd. dunam, na którym zasadzono 25 drzew, uważany jest za zbyt wyzyskany, podczas gdy w Palestynie ilość 45—50 drzew na jednym dunamie jest rzadkością. W Płd. Afryce i w Kalifornji zbiór składający się z dwóch skrzyń zebranych z jednego drzewa stanowi minimum dla gospodarki pomarańczowej. Średni zbiór z drzewa w Palestynie jest zazwyczaj o wiele mniejszy. Niema dotychczas dostatecznych danych, by definitywnie ustalić, który z dwóch systemów gospodarki jest dla Palestyny bardziej ren-

towny, czy kalifornijski, na rzadkiem sadzeniu drzew polegający, czy tez stary palestyński, polegający na gęstem sadzeniu drzew. Dokładne dane, dotyczące kosztów produkcji palestyńskich plantacyj cytrusowych, można otrzymać jedynie od nielicznych gospodarstw żydowskich, które opierają się na pracy najemnej, żydowskiej lub mieszanej. Trudno w tej materji przeprowadzić porównania z innemi krajami, ponieważ obliczenia kosztów produkcji w Palestynie nie obejmują oprocentowania inwestowanego kapitału, ani też kosztów amortyzacji, a także dlatego, że zarówno w Stanach Zjednoczonych jak i w Płd. Afryce istnieją centralne pakownie owoców, podczas gdy w Palestynie zaledwie 5% wszystkich owoców jest pakowanych w centralnych pakowniach, i 2% w centralnych pakowniach zmechanizowanych. Koszty produkcji w Płd. Afryce wynoszą Ł. 6¼ od dunama oraz 2 sh. od skrzynki owocu na drzewie. W krainie Nyassy, Hiszpanji i Italji Ł. 2½ dunam oraz ⅙ od skrzynki, w Stanach Zjednoczonych Ł. 9½ od dunama, 4 sh. od skrzynki, w Palestynie ŁP. 10 do 12,5 od dunama oraz ⅔ od skrzynki owocu na drzewie. W pardesach żydowskich z pracą najemną czysto żydowską lub też mieszaną z przeważającą żydowską, płace wynoszą 50% inwestycji, w Ameryce zaś i w Płd. Afryce — 40%, a nawet i mniej. Jest to prawie jednomyślne przeświadczenie wszystkich ekspertów owoców cytrusowych, którzy zwiedzili Palestynę, iż jest zarówno wskazanem jak i możliwem obniżenie kosztów produkcji przez wprowadzenie pracy zmechanizowanej, jak np. małe traktory i mechaniczne pługi. Jednakże ci, którzy twierdzą, że przy racjonalnej gospodarce pardesów istnieje możliwość redukcji kosztów o 25% bez zmniejszenia płac, albo też zwiększenia ilości tanich robotników, nie wzięli pod uwagę kosztów polewania oraz fumigacji (ŁP. 1.50 od dunama, albo 1 sh. od skrzynki owocu na drzewie). Entomologista rządu palestyńskiego oblicza, iż połowa drzew w Szaronie jest zainfekowana czerwcem i dlatego wymaga dezynfekcji i fumigacji.

Koszt skrzynki pomarańczy (70 funtów) z dostawą do portu angielskiego (w szylingach i pensach angielskich).

	Kalifornja	Brazylja	Nyassa	Płd. Afryka	Palestyna wył. z pardesów żyd. I	II	III
Uprawa (aż do zrywania)			1/6	2/-	2/3	2/-	1/9
Zrywanie i pakow. (włącz. materjały i robocizna)	9/3	6/6					
Koszty transportu			5/-		3/9	3/6	3/-
Fracht morski a) (wraz z ubezpiecz.)	6/6	3/6	3/9	9/6-10/6	1/2	1/2	1/2
Koszty sprzedaży	2/-	1/6	1/6		2/-	1/9	1/9
Cło b)	2/-	2/6	wolne	wolne	1/-2/6	1/-2/6	1/2/6
Ogółem	18/-	17/-	11/9	11/6-12/6	11/8-10/2	10/11-9/5	10/2-8/8

a) Koszty frachtu za 100 funtów w centach od portu załadowania do Liverpoolu wynoszą:

Walencji	29
Jaffy	64
Los Angelos	128
Jacksonville (Floryda)	111
Havanna	150
San Juana, Portorico	156
Nowa Gwinea	188
Capetown	80
New York	111

b) od 1 grudnia do 1 kwietnia 10% ad valorem, w pozostałym okresie — $^3/_6$ za cwt.

Przy analizie niniejszej tabeli należy wziąć pod uwagę rozmaitość: a) warunków pracy w poszczególnych krajach, b) metod sprzedaży (w Stanach Zjedn. oraz Płd. Afryce 80% całego zbioru sprzedanych jest w jednem miejscu, podczas gdy w Palestynie 70% owocu na drzewie sprzedanych jest przez licznych kupców), c) systemów pakowania, d) odległości od miejsc produkcji od portu załadowania i od tegoż do miejsca przeznaczenia. Palestyna ma tę przewagę, iż jej przeciętna odległość miejsc produkcji do portu załadowania jest mniejsza niż 20 mil. O ile rząd palestyński przeprowadzi połączenie osiedli cytrusowych z głównemi szosami, przyczyni się to do zmniejszenia wewnętrznych kosztów transportu. Fracht morski mógłby być obniżony o ½ sh. od skrzynki, gdyby z jednej strony nastąpiło porozumienie, jeżeli już nie zupełne zjednoczenie, między eksporterami, a z drugiej strony, gdyby spółdzielnie oraz inni eksporterzy przestali być jednocześnie agentami towarzystw okrętowych. Niektórzy twierdzą, że domniemana obniżka kosztów frachtowych o ½ sh. nie jest wcale przesadzona, gdyby towarzystwa okrętowe dały do dyspozycji lepsze i szybsze okręty i gdyby zezwoliły wyładować w portach wyznaczonych przez eksporterów, a nie w portach, dogodnych dla swych interesów. Skuteczniej i szybciej pracujący, scentralizowany zarząd portu oraz bliższe porozumienie, między koleją żelazną, administracją portu i eksporterami są warunkiem sine qua non nietylko zmniejszenia kosztów handlowych, lecz również wywozu zwiększonego zbioru.

Rynki.

Mimo pogorszenia się stanu gospodarczego, import pomarańczy 6-ciu krajów europejskich zwiększył się z 27 miljonów skrzyń w r. 1927 do 37

miljonów w r. 1933. Konsumpcja roczna na głowę wzrosła w W. Brytanji z 18,8 funtów w r. 1927 do 28 funtów w r. 1933. Na ogólną liczbę 69 pomarańczy, stanowiących w r. 1933 średnią konsumpcję roczną na jedną osobę w W. Brytanji 48 pomarańczy konsumowano w okresie grudzień — maj, a zaledwie 21 w sezonie letnim. Pomarańcze sezonu letniego są wystawione na konkurencję owoców krajowych, zaś przybyłe z krajów odległych jako pomarańcze zimowe, muszą być sprzedawane po cenach droższych.

Import oraz konsumpcja roczna na głowę pomarańczy
w następujących krajach:

Kraje wwozu	Ilość ludności w 1933	Import pomar. skrzynia ca. 70 funt. 1929	1933	Konsump. na głowę 1933 w funtach	Wzrost import. 1929—1933 w %	Kraje wywozu w %
Danja	3.600.000	282.884	329,000	5,7	16,5	Hiszpanja 75% Italja 5% Palestyna 1.220 tonn
Francja i jej kolonje	42.000,000	3,296,000	8,224.000	12,2	149,5	Hiszpanja 90%
Niemcy	65.000.000	7.488,000	8,512,000	8,2	13,6	Hiszpanja 70% Italja 20%
Norwegja	2.850.000	843,040	688,160	14,9	18,3	Hiszpanja 15.900 tonn w r. 1932
Szwecja	6.200,000	492,000	1,054,400	10,6	113,9	Hiszpanja 60% Italja 20% Palestyna 1000 tonn
W. Brytanja	46.200.000	14,822,400	18,499,200	28,0	24,8	Hiszpanja 60% Palestyna 17%

W przeciągu 4 lat, t. j. od 1929/30 do roku 1933/34 eksport owoców cytrusowych z Palestyny podwoił się z 2.695.861 skrzyń do 5.414.027 skrzyń. Eksport do krajów poza W. Brytanją (do dnia 7 kwietnia 1934 r.) powiększył się z 698.423 skrzyń do 1.817.000. W. Brytanja, podobnie, jak poprzednio, jest głównym odbiorcą, a mianowicie 63% całego zbioru r. 1933/34 wobec 75% całego zbioru w r. 1929/30 i 94% zbioru r. 1926/27.

Utrata rynku egipskiego dotychczas daje się we znaki. W r. 1925 eksportowano do Egiptu przeszło 26.000 tonn, w r. 1930 około 4.900 tonn, w r. 1931 około 1.500 tonn, a w r. 1933 mniej niż 500 tonn. Turcja, która w r. 1913/14 importowała 268.940 skrzyń, czyli 18% ogólnego eksportu, oraz Rosja, która w tymże roku importowała 148.409 czyli 9% całego eksportu, nie są w chwili obecnej odbiorcami tego produktu w Palestynie.

Eksport cytrusów z Palestyny (w skrzyniach)

SEZON	Ogółem	W. Brytanja ilość skrzyń	Inne kraje ilość skrzyń
1913/14	1,553,871	859,868	658,003
1926/27	2,024,740	1,904,249	120,491
1927/28	1,996,195	1,729,219	266,976
1928/29	1,580,544	1,256,795	321,749
1929/30	2,695,861	1,997,438	698,423
1930/31	2,466,989	1,725,268	741,721
1931/32	3,764,039	2,562,110	1,201,929
1932/33	4.314,308*)	3,244,876	1,069,432
1933/34	4,838,000	3,021,000	1,817,000

Wyznaczony ostatnio brytyjski przedstawiciel handlowy dla Palestyny zajmie się najprawdopodobniej nietylko zwiększeniem importu towarów brytyjskich do Palestyny, lecz również wpłynie niewątpliwie na rząd brytyjski, by cytrusy palestyńskie podlegały imperjalnym cłom preferencyjnym, a conajmniej, by rozszerzono okres, podczas którego pomarańcze palestyńskie podlegają stawce celnej 10% ad valorem, do końca kwietnia zamiast, jak dotychczas, do końca marca. Dodatkowa stawka celna, pobierana od dnia 1 kwietnia, kosztuje przemysł cytrusowy w Palestynie przeszło ŁP. 75.000. Strata ta zwiększy się znacznie wraz ze wzrostem ogólnego zbioru, gdyż większe ilości cytrusów będą załadowywane w miesiącach marcu i kwietniu.

W r. 1932 importowała Palestyna komplety skrzynkowe do pomarańczy: z Rumunji za ŁP. 131.000, z Jugosławji za przeszło ŁP. 15.000, z Rosji za około ŁP. 14.000. W r. 1932 importowała Palestyna pszenicę z Syrji za ŁP. 148.000, a z Turcji za ŁP. 23.000, masła za ŁP. 23.000 z Australji i za przeszło ŁP. 26.000 z Egiptu (z tego znaczna część

*) Do dn. 7 kwietnia 1934 r. Ogólny eksport wynosił 5.414.027 skrzyń, z tego do innych krajów poza W. Brytanją około 1.500.000.

z Australji). Pozatem importowała Palestyna w r. 1932 konserwy mięsne (drogą przez Egipt) za ŁP. 17.000. Należy porównać powyższe cyfry z wysyłką pomarańczy do tych krajów w r. 1932.

Sprzedaż cytrusów palestyńskich w 1932 r. do rozmaitych krajów.

Eksportowano do:	Wartość eksportu cytrusów w funt. pal.
Australji	—
Egiptu	1.572.—
Jugosławji	2.564.—
Rumunji	61.405.—
Rosji	113.—
Syrji	9.387.—
Turcji	24.—

Czy nie można byłoby importować drzewa, masła, konserw mięsnych z takiego kraju, jak np. Kanada, która skonsumowała w ciągu sezonu przeszło 300.000 skrzyń pomarańczy palestyńskich i która wykazała dobrą wolę, by cło na pomarańcze palestyńskie obniżyć do minimum. Jeżeli Palestyna będzie stalowała w Kanadzie odpowiednie ilości drzewa, wówczas najprawdopodobniej opłacać się będzie kanadyjskim tartakom ustawić w portach kanadyjskich odpowiednie gatry. Przypuszczalnie, rząd kanadyjski wyznaczy frachty ulgowe oraz inne ułatwienia kolejowe, by w ten sposób pomóc eksportowi pszenicy, masła i konserw mięsnych do Palestyny. Kanada wzięta była jako przykład dla uzasadnienia konieczności współpracy eksporterów pomarańczy z importerami takich artykułów, jak drzewo, masło i t. p. produkowane przez kraje, importujące cytrusy palestyńskie. Istnieją spółdzielnie, które sprowadzają drzewo z Rumunji i z Rosji, a następnie żalą się, iż te kraje kupują niedostateczne ilości pomarańczy palestyńskich. Czy przemysł cytrusowy może spodziewać się dostatecznego wpływu na importerów pszenicy, masła i mąki bez poprzedniego wewnętrznego uporządkowania swych spraw? A czy przemysł cytrusowy jest w stanie uporządkować swe sprawy wewnętrzne, gdy między spółdzielniami a eksporterami zamiast współpracy panuje konkurencja. Jak może zapanować współpraca i koordynacja między zainteresowanymi Żydami a nie-Żydami, gdy takiej współpracy niema pomiędzy czynnikami, tworzącymi żydowski przemysł cytrusowy.

(d. c. n.)

SPRAWOZDANIE KOMITETU TARGÓW LEWANTYŃSKICH ZA 1934 R.

Komitet Targów Lewantyńskich przesłał nam sprawozdanie Targów 1934. Poniżej podajemy w skróceniu treść tegoż sprawozdania.

Poprzednie Targi

Sprawozdanie niniejsze poświęcone jest Targom Lewantyńskim, 1934. Krótki opis poprzednich Targów oraz szczegółowy opis Targów 1932 znajduje się w sprawozdaniu Komitetu Targów za rok 1932.

Rozwój Targów

Komitet Targów na specjalnej konferencji, po zamknięciu Targów 1932, omawiał zagadnienie przyszłej działalności Targów i powziął następujące rezolucje:

a) dawne obszary Targów nie nadają się więcej dla urządzania takich imprez, ze względu na ich przewidywany znaczny rozwój. W związku z tem powzięto decyzję znalezienia większych, lepiej położonych obszarów;

b) powzięto decyzję budowy na tych nowych obszarach stałych pawilonów, odpowiadających ostatnim wymogom nowoczesnych wystaw.

Nowe obszary

Po uprzednich badaniach wyznaczono odpowiedni obszar w północnej części Tel-Awiwu. Nowe obszary są położone b. malowniczo; zajmują one trójkąt, którego boki stanowią wybrzeże morza Śródziemnego i ujście Jarkonu. Obszar ten zajmuje 60.000 m.², co łącznie z pobliskiemi terenami stadjonu miejskiego stanowi 100.000 m.²

Kontrakt dzierżawny został podpisany w czerwcu 1933 r., przyczem przewidziane zostało ewentualne przedłużenie go na tych samych warunkach na dalsze 5 lat.

Plany budowli

Specjalna Rada Komitetu, składa się z miejscowych inżynierów i architektów, z prezesem p. I. Rokachem, wice-burmistrzem Tel-Awiwu, i wiceprezesem komitetu Targów, na czele. Komitet, pod przewodnictwem miejskiego inżyniera, p. J. Szyfmana, był w stałym kontakcie z głównym inżynierem Targów, p. W. Welczem, ściśle z nim współpracował nad problemami, wyłaniającemi się w związku z rozbudową nowych obszarów.

Działalność budowlana

Działalność budowlana rozpoczęła się 16 sierpnia 1933 roku, gdy został położony kamień węgielny przez J. E. Wysokiego Komisarza Palestyny w obecności członków rządu, przedstawicieli palestyńskich instytucyj i t. p.

Przeprowadzone prace dotyczyły wyrównania gruntów, przeprowadzenia kanalizacji, instalacyj elektrycznych, budowy dróg, zakładania ogrodów i budowy pawilonów.

Zostało zbudowanych 30 stałych pawilonów na obszarze 17.000 metr. kw. 143 czasowe lub półstałe pawilony na obszarze 4.000 m. kw.

Ze stałych pawilonów następujące zasługują na specjalne wyróżnienie:

Pawilon palestyński (Tocereth Haaretz)	3.400 m.^{2}
Główny Pawilon Zagraniczny I	2.700 m.^{2}
Pawilon Brytyjski	1.800 m.^{2}
Salon Automobilowy	1.300 m.^{2}
Restauracja	1.200 m.^{2}

Określenie „pawilon stały" odnosi się do pawilonów murowanych.

W związku z pracami konstrukcyjnemi wyłaniały się poważne problemy, stan gruntów, wskutek bliskości wybrzeża morskiego, z jego wysokim poziomem i wodą podskórną, wymagały rozgałęzionego systemu kanalizacji i zbudowania długiego rurociągu, prowadzącego daleko w morze. Zakładanie na obszarach Targów ogrodów było możliwe jedynie przez sprowadzenie dużych ilości odpowiedniej ziemi z dalszych okolic. Budowa była prowadzona w okresie haussy budowlanej, wobec czego dawał się odczuć znaczny brak rąk roboczych, środków transportu i t. p. Dzięki pracy „Misrad Kablani", który współpracował jako główny przedsiębiorca budowlany oraz pomocy ze strony różnych departamentów rządowych, zarządu m. Tel-Awiwu i innych, ciał municypalnych, trudności związane z budową zostały szczęśliwie przezwyciężone. Ilość robotników zatrudnionych przy pracach budowlanych dochodziła przeciętnie do 400 osób dziennie, wzrastając w niektórych okresach nawet do 1.000. W okresie najżywszej działalności budowlanej praca odbywała się na 3 zmiany. Strona konstrukcyjna budowy Targów została wykończona w ciągu 8 miesięcy i 9 dni — od 16 sierpnia 1933 do 25 kwietnia 1934. Okres ten nawet przy normalnych warunkach pracy musi być uważany za rekordowy.

Tereny wystawowe

Drenaż terenów targowych i budowa pawilonów czyniły zadość ostatnim wymogom techniki. Jednocześnie zostały uwzględnione wszystkie

warunki dla ewentualnego zużytkowania terenów wystawowych w przerwach międzytargowych. W związku z tem należy zaznaczyć, iż tereny te mają być wykorzystane jako boiska, stadjony, miejsca imprezowe i t. p. dla Tel-Awiwu. Trzeba dodać, że centralny amfiteatr targów nadaje się do wielkich uroczystości, większych zebrań publicznych i przedstawień teatralnych. Projektuje się również zaprowadzić na okolicznych wybrzeżach odpowiednie urządzenia kąpielowe i rozwinąć sporty wodne na Jarkonie. Większość budynków tak zbudowano, aby stanowiły one odpowiednie gmachy dla międzynarodowych i krajowych kongresów, jak również przedstawień teatralnych, kinematograficznych oraz muzeów. Liczne budynki mogą być również zużyte w charakterze składów towarowych i t. p.

W związku z ogólnym planem, tereny Targów podzielone są na kilka samoistnych bloków. W ten sposób, w razie powstania konieczności, każdy blok będzie mógł być oddzielnie zużytkowany, wekslidując z pozostałemi blokami. Tereny targowe podzielono na następujące bloki: centralny blok z amfiteatrem i pawilon produkcji palestyńskiej; lewy blok z brytyjskim pawilonem; pierwszy zagraniczny blok z głównym zagranicznym pawilonem Nr. 1; drugi zagraniczny blok z głównym pawilonem zagranicznym Nr. 2; blok restauracyjny z przylegającemi parkami i budowlami; północny blok, obszar stadjonu, obszar Jarkonu, obszar plażowy.

Wielką satysfakcją dla organizatorów Targów Lewantyńskich jest uznanie, jakiem Targi spotkały się u zagranicznych ekspertów wystaw, zwiedzających Targi. Odnosi się to szczególnie do planów terenu i stylu architektonicznego budynków.

Specjalne dzienne pociągi dla zwiedzających Targi zostały uruchomione przez zarząd kolei palestyńskich. Dla ułatwienia komunikacji z krajami ościennemi, zarząd Targów przy pomocy władz, pertraktował w sprawie urządzenia odpowiedniego aerodromu w pobliżu Targów. Ze względu na trudności przy znalezieniu odpowiedniego na ten cel terenu, rząd urządził pierwszy pasażerski aerodrom w odległości ½ godziny od Targów, w pobliżu Liddy. Oddanie do użytku publicznego tego lotniska zbiegło się z otwarciem Targów Lewantyńskich. Otwarcia lotniska dokonał Wysoki Komisarz Palestyny, który przyleciał samolotem na nowe lotnisko, gdzie był przyjęty przez delegację Komitetu Targów.

Instytucje oficjalne, komitety zagraniczne i delegacje zagraniczne

Władze targowe współpracowały ściśle z wieloma oficjalnemi zagranicznemi instytucjami i komitetami, które zajmowały się organizacją udziału zagranicy w Targach. Dużą satysfakcją dla organizatorów było wielkie poparcie, jakie okazywały im te właśnie komitety. Król belgijski zgodził się przyjąć protektorat nad Komitetem Belgijskim, zorganizo-

wanym przez prezydenta hr. Adrien Van der Burch. Protektorat nad Pawilonem Brytyjskim łaskawie przyjęli: Sekretarz Kolonij, sir Philipp Cunlife, Członek Parlamentu, Walter Runciman, Prezes Izby Handlowej i pułkownik J. Colville, szef Departamentu Handlu Zamorskiego. Przewodniczącym wybrano gen. sir George Macdonagh, prezesa Związku Przemysłowców Brytyjskich.

W poszczególnych krajach powstały komitety targowe, składające się z wybitnych przedstawicieli życia gospodarczego. Poniższe instytucje oficjalne działały w charakterze organizatorów udziału poszczególnych krajów w Targach Lewantyńskich:

1. Spółdzielnia „Przemysł Belgijski Zagranicą", Bruksela.
2. Ministerstwo Handlu, Sofja.
3. Czechosłowacka Izba Przemysłowo Handlowa przy współpracy Ministerstwa Handlu, Praga.
4. Związek Przemysłu Brytyjskiego w Londynie przy współpracy Departamentu Handlu Zamorskiego.
5. Stały Komitet Targów Zagranicą, Paryż.
6. Państwowy Instytut Eksportowy, Rzym.
7. Jugosłowiańsko-Palestyński Komitet Ekonomiczny, połączony z Urzędem Jugosłowiańskim dla Handlu Zagranicznego przy Ministerstwie Handlu i Przemysłu, Belgrad.
8. Polsko-Palestyńska Izba Handlowa, Warszawa.
9. Izba Handlowa w Bukareszcie.
10. Powszechny Związek Eksportowy w Szwecji, Sztokholm.
11. Państwowy Urząd dla Ekspansji Handlowej, Zurych.

Powyższe instytucje oficjalne, które zagranicą organizowały udział krajów w Targach, wyświadczyły wielkie usługi Targom Lewantyńskim przez szerokie propagowanie znaczenia i celów tej imprezy. Organizacją udziału innych państw w Targach zajmowali się specjalni delegaci Targów Lewantyńskich.

Komitet Targowy pozostawał stale w ścisłym kontakcie z zagranicznymi organizatorami i komitetami poświęconemi Wystawie.

Członkowie Komitetu Targów złożyli wizyty w następujących krajach europejskich w Anglji, Austrji, Belgji, Czechosłowacji, Francji, Holandji, Litwie, Łotwie i Polsce. Specjalną uwagę należy poświęcić zagranicznym delegatom przybyłym na Targi. Byli to przeważnie eksperci Targów i Wystaw odpowiednich departamentów w poszczególnych krajach. M. inn. byli MM. A. Goldschmidt i J. de Paw z Zagranicznego Związku Przemysłu Belgijskiego, Belgja, Dr. V. Turnowsky, Minister Przemysłu, Praga, Inż. Egon Stein, Czechosłowacja, M. Maurice Mosnier Dyrektor Stałego Komitetu Targów Zagranicznych, Paryż, C. Empson, Brytyjski

przedstawiciel handlowy w Palestynie, reprezentujący Departament Handlu Zamorskiego, i pp. B. M. Belasis i W. Cowe, ze Związku Przemysłu Brytyjskiego, Londyn, Dr. W. Rossini, Dyrektor Wydziału Targów w Państwowym Instytucie Eksportowym, Rzym, Dr. Sattler-Dormbacher, z Wiedeńskiej Izby Handlowej, Austrja, Major H. W. M. Jacobson — z Powszechnego Związku Eksportowego — Szwecja, M. N. Manesco — radca ekonomiczny Rumunji, p. U. Sarajas, ze związku Eksportowego, p. A. Mikolow, z Ministerstwa Handlu, Bułgarja, A. Braude, z Litewskiej Izby Handlowo-Przemysłowej, pp. L. Lewite, M. Friede i A. Ankier z Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej, Warszawa.

Propaganda

Wielką przysługę propagandzie Targów przyniosła prasa światowa, zamieszczając różne artykuły, enuncjacje, fotografje poświęcone Wystawie. Dowodem wielkiego zainteresowania zagranicy Targami było wydanie przez różne pisma numerów specjalnych, poświęconych Targom, a mianowicie: tygodnik „The Near East & India, Londyn, „La Bourse Egyptienne", Kair, „The Palestine Post", Jerozolima, „The Commercial Bulletin" of the Office for Foreign Trade", Belgrad, „Wiener Allgemeine Handelszeitung", Wiedeń, „Palestyna i Bliski Wschód", Warszawa, „In En Uituoer", Holandja i „Czechoslovak Trade & Industry".

Udział zagranicy

Niżej wymienione kraje miały własne stałe pawilony: Belgja, W. Brytanja, Bułgarja, Czechosłowacja i Polska.

Niżej wymienione kraje miały pawilony prowizoryczne: Francja, Rumunja, Szwajcarja, Szwecja i Włochy.

Następujące kraje były reprezentowane w pawilonie zbiorowym dla zagranicy: Austrja, Finlandja, Juogsławja, Liban i Litwa.

Kraje, których niektóre firmy indywidualnie wystawiały swoje eksponaty były następujące: Algier, Argentyna, Danja, Egipt, Grecja, Gdańsk, Holandja, Indje, Japonja, Kuba, Łotwa, Norwegja, Syrja, St. Zjedn. Am. Płn., Tripolis i Węgry.

W Targach Lewantyńskich, 1934, brało udział 32 państw zagranicznych, z 2.217 wystawcami, wobec 23 państw zagranicznych i 821 wystawców, biorących udział w Targach Lewantyńskich r. 1932.

W załączniku podajemy spis firm według krajów i branż. Zagranica wystawiała swoje eksponaty poza pawilonem narodowym i ogólnym zagranicznym, także w następujących pawilonach specjalnych:

1. Salon Automobilowy, 1934, organizowany jak i w latach poprzednich przez zarząd Stałego Biura Konstruktorów Automobilowych

w Paryżu, 2. Hala Maszyn, 3. Biuro Informacyj, 4. Pawilon „Dom i Kobieta", oraz w sekcjach budowlanych i rolnych.

Wiele firm wystawiało swe eksponaty na wolnej przestrzeni lub w prywatnych pawilonach bądź prowizorycznych, bądź stałych.

Wśród prywatnych pawilonów na specjalną uwagę zasługują pawilony firm: Imperial Chemical Industries i British Thompson — Houston.

ILOŚĆ WYSTAWCÓW NA TARGACH LEWANTYŃSKICH
(w/g krajów)

Kraj	rok 1929	rok 1932	rok 1934
Palestyna	209	405	644
Anglja	45	161	505
Francja	3	26	346
Polska	3	47	227
Czechosłowacja	2	31	199
Stany Zjednoczone	6	25	127
Belgja	3	19	122
Włochy	4	28	114
Austrja	6	17	104
Szwecja	2	7	58
Szwajcarja	—	19	58
Bułgarja	—	16	56
Holandja	—	7	50
Węgry	1	2	40
Rumunja	—	55	38
Jugosławja	—	—	30
Finlandja	—	—	28
Syrja	—	7	23
Danja	—	—	19
Litwa	—	2	15
Egipt	3	41	12
Japonja	—	3	8
Turcja	—	10	5
Norwegja	—	—	5
Łotwa	—	20	4
Portugalja	—	—	5
Indje	—	—	4
Algier	—	—	2
Argentyna	—	—	2
Kuba	—	—	1
Grecja	—	—	1
Gdańsk	—	—	1
Tripolis	—	—	1
Inne	43	278	7
	330	1.226	2.861

ILOŚĆ WYSTAWCÓW NA TARGACH LEWANTYŃSKICH
(w/g branż)

	rok		
	1929	1932	1934
Elektryczne i mechaniczne przybory, maszyny i motory,	96	220	357
Wyroby żeliwne i żelazne,	6	54	350
Wyroby włókienn. i odzież,	22	89	267
Chemikalja, perfumy i kosmetyka,	32	147	255
Art. spożywcze, napoje i tytoń,	43	137	232
Papier, książki, druki, przybory biurowe i instrumenty muzyczne,	10	40	211
Jubilerskie, galanter. i dzieła sztuki	18	81	137
Narzędzia i przybory rolnicze,	11	67	102
Automobile, motocykle i t. p.	12	30	97
Drzewo i wyroby drzewne,	7	31	69
Materjały budowlane,	12	43	66
Meble,	8	13	51
Skóra i wyroby skórzane,	3	25	43
Porcelana i wyroby szklane,	—	25	42
Banki, t-wa ubezpieczeniowe, instytucje transportowe	29	99	53
Instytucje oficjalne,	—	—	36
Przedstawicielstwa przem.	—	—	187
Różne	21	125	321
	330	1.226	2.861

Zwiedzanie

Ilość zwiedzających Targi Lewantyńskie w roku bieżącym wyniosła 600.000 w porównaniu z 285.000 w r. 1932. Tegoroczne Targi zwiedziło wielu Egipcjan i Syryjczyków, jak również kupców z Iraku, Persji, Turcji, Cypru i Adenu. Pierwszymi zwiedzającymi Targi byli Hindusi. Na tegorocznych Targach dała się również zaznaczyć wzmożony ruch turystów europejskich. Jak i na poprzednich Targach, turyści zagraniczni korzystali z szeregu zniżek kolejowych, okrętowych i t. p. Ulgi komunikacyjne dla zwiedzających Targi były przyznane przez następujące kraje: Anglja, Austrja, Belgja, Bułgarja, Czechosłowacja, Danja, Estonja, Finlandja, Francja, Grecja, Holandja, Irak, Japonja, Łotwa, Litwa, Polska, Rumunja, Turcja, Tunis, Syrja.

Handlowe rezultaty Targów

Wartość zawartych bezpośrednio tranzakcyj handlowych na Targach przekracza ŁP. 500.000. Komisarze narodowych pawilonów, jak również większość firm prywatnych, biorących udział w Targach, wyraziły władzom targowym najwyższe zadowolenie z powodu osiągniętych w Wystawie rezultatów. Oprócz tranzakcyj bezpośrednich, zawartych na miejscu, powzięto szereg inicjatyw, jak to zawieranie nowych umów handlowych, wyznaczenie przedstawicieli i t. p. Tranzakcje handlowe nie ograniczały się jedynie do Palestyny, lecz również obejmowały kraje Bliskiego Wschodu.

Organizacje

Targi Lewantyńskie są pod protektoratem Wysokiego Komisarza Palestyny. Kontrolę nad organizacją Targów sprawuje Komitet Targowy, na czele którego stoi burmistrz Tel-Awiwu, oraz instytucje gospodarcze. Administracja handlowa oraz strona organizacyjna spoczywają w rękach „Mischar w'Taasia" t. j. Towarzystwo dla Wystaw i Reklam, założone w r. 1923.

Jury.

Ocena eksponantów i rozdział nagród spoczywała w rękach Komitetu Sędziowskiego, z Komisarzem Okręgowym, p. J. H. H. Pollockiem, na czele. W skład Komitetu Sędziowskiego wchodzili pozatem dyrektorzy departamentów: rolnictwa, zdrowia, robót publicznych, kontroli, poczt i telegrafów jak również członkowie poważnych organizacyj gospodarczych. Pod auspicjami Komitetu Sędziowskiego utworzono 15 sekcyj, w skład których wchodzili eksperci poszczególnych branż, zarówno oficjalnie, jak i nieoficjalnie. Spis firm odznaczonych podany jest na liście nagród, opublikowanej przez Komitet Targów.

Uroczystości, związane z 25-leciem Tel-Awiwu.

VI-Targi Lewantyńskie zbiegały się z uroczystością 25 lecia założenia miasta Tel-Awiwu, który to jubileusz zarząd Tel-Awiwu obchodził uroczyście na terenach targowych. Z całego świata przybyli delegaci aby wziąć udział w urządzonych uroczystościach, zebraniach, bankietach, koncertach, przedstawieniach i t. p., które odbywały się na amfiteatrze Targów. Eksponaty w Pawilonie m. Tel-Awiwu dobitnie ilustrowały rozwój tego miasta, wzrost ludności i szeroko zakrojoną działalność na polu gospodarczem, kulturalnem i społecznem.

Konferencje

Poniżej wymienione instytucje i związki odbyły konferencje i zebrania na terenach targowych:

Związek Przedstawicieli Komisjonerów, Związek Architektów i Inżynierów, Zarząd Instytucyj Spółdzielczych, Związek Handlu Brytyjsko-Palestyńskiego, Związek Palestyńskiego Przemysłu.

Na Targach odbyła się również konferencja Esperantystów.

Ułatwienia komunikacyjne

Następujące udogodnienia zostały dla wystawców i zwiedzających

a) na terenach Targów został otwarty Urząd Celny. Targi zostały uznane za strefę wolno-cłową i towary przeznaczone na Wystawę były zwolnione z opłat celnych, pod warunkiem, że nie zostaną one reeksportowane po zamknięciu Targów.

b) Levant Bonded Warehouses Co. Ltd. otworzyło na Targach biuro transportowe i celne.

c) na Targach zostało uruchomione Biuro Poczt i Telegrafów.

d) została również zainstalowana Centrala Telegraficzna oraz oddzielne telefony w poszczególnych pawilonach i stoiskach.

e) Palestyńskie Linje Kolejowe otworzyły biuro i udzielały wszelkich informacyj zwiedzającym. W biurze tem można było otrzymać wszelkie bilety kolejowe przyczem udzielane były specjalne ulgi.

f) Biuro Informacyjne zostało założone przez Departament Ceł. Akcyz i Handlu. Udzielało ono zwiedzającym wszelkich informacyj ków handlowych.

g) Została również założona, przy udziale władz targowych, Tel-Awiwsko-Jaffska Izba Handlowa, a to w celu ułatwienia nawiązania stosunkwó handlowych.

h) Dyrekcja Targów również założyła Biuro Informacyjne, które udzielało wszelkich rad i wskazówek zwiedzającym Targi. Informacyj dotyczących przemysłu udzielało Biuro Związku Przemysłu Palestyńskiego.

j) Anglo-Palestine Bank, Barclays-Bank, Ottoman-Bank miały swoje stoiska w Pawilonie Informacyjnym. Bank Aschrai otworzył specjalną filję targową, gdzie były zawierane wszelkie tranzakcje bankowe.

k. Na Targach został otwarty specjalny komisarjat policyjny ze stałym posterunkiem dziennym i nocnym. Podczas trwania Targów nie zanotowano ani jednego wypadku zakłócenia spokoju.

l) na terenie Targów czynna była stacja „Magen David Adom" w celu niesienia pierwszej pomocy.

- m) na usługach Targów była Straż Ogniowa, składającą się z ochotników Tel-Awiwskiej Straży Ogniowej.

n) Porządek na Targach utrzymywali poza obsługą wystawową, także członkowie organizacji sportowej „Hapoel".

Zamknięcie Targów

Słowo wstępne w uroczystości zamknięcia Targów wygłosił Wysoki Komisarz Palestyny:

„Nowe tereny targowe, które odznaczają się malowniczowścią dogodnością położenia, nowe masywne budowle, które są wyrazem wiary w powodzenie i stałość Targów powiększenie obszarów tagowych i olbrzymia ilość zawartych na Wystawie tranzakcyj, czynią, że rok ten zapisany zostanie złotemi zgłoskami w historji Targów Lewantyńskich.

Przy zamknięciu Targów wygłosił również mowę burmistrz Tel-Awiwu i prezes Komitetu Targów, M. Dizengoff, który między innemi powiedział:

„VI-e Targi Lewantyńskie są rezultatem wielu lat pracy i nieustannych wysiłków na polu rolnictwa, przemysłu, handlu, kolonizacji miejskiej i wiejskiej, rozwoju kulturalnego i zdobyczy społecznych. Są to owoce energji i rzutkości, świetnych wiadomości fachowych i inwestycyj wielkich kapitałów, świadomego wysiłku woli zarówno w dziedzinie gospodarczej jak i kulturalnej. Targi te są refleksem wielkiego procesu odbudowy, który obecnie się odbywa w Palestynie i zdobyczy, osiągniętych zarówno w jakości, jak i ilości przemysłu palestyńskiego."

Na zakończenie należałoby przytoczyć zdanie o Targach Lewantyńskich z handlowego punktu widzenia, które znajdujemy na łamach pisma „Times Trade Supplement", Londyn z dnia 16/6/34 (Handlowy dodatek „Times'u"). „Targi Lewantyńskie w Tel-Awiwie zamknięte zostały w dniu 5 czerwca r. b., czyli, że termin pierwotny zamknięcia 26 maja został o tydzień przesunięty. Rezultaty Targów są bardzo zadawalające. Targi te cieszyły się dużą frekwencją, dzięki doskonałej organizacji, która uczyniła z nich chętnie odwiedzaną imprezę. Ilość zwiedzających Targi doszła do 600.000, t. j. 2 razy więcej, niż w roku 1932. Należy zaznaczyć, iż dużą część wśród zwiedzających stanowili zagraniczni kupcy i przemysłowcy. Zgóry przewidywany był wielki zjazd kupców i przemysłowców z sąsiednich krajów, ale przyjemną niespodzianką były liczne zamówienia, jakie nadeszły dla wystawców z Adenu, Bułgarji, Estonji, Litwy, Łotwy, Polski, Rumunji, i Włoch. Z przyjemnością podkreślić należy ożywiony ruch miejscowy.

Organizatorzy Targów patrzą z otuchą w przyszłość i rokują wiekie nadzieje co do Targów r. 1936, uważając je za wielki krok w zbliżeniu handlowem Wschodu i Zachodu."

INWESTYCJE W BUDOWNICTWIE PALESTYŃSKIEM R. 1933

(pw) W odróżnieniu od innych krajów ruch budowlany w Palestynie stale wykazuje tendencje wzrostu. Coprawda w roku bieżącym w Tel-Awiwie ruch ten cokolwiek zmalał w porównaniu z rokiem ubiegłym, nie należy stąd jednak wyciągnąć jakichkolwiek wniosków co do nastąpienia nowej fazy w budownictwie palestyńskiem. Należy bowiem wziąć pod uwagę, że w tym samym okresie dał się zaznaczyć wzrost ruchu budowlanego w osiedlach palestyńskich. Wzmożona imigracja do Palestyny, której cyfra z roku na rok się powiększa, oraz stały przypływ kapitałów, szukających korzystnych lokat, dają pełną gwarancję dalszego rozwoju ruchu budowlanego. Inwestycje w budownictwie palestyńskiem stale wzrastają, a w ostatnich latach przedstawiają się, jak następuje:

		r. 1932	r. 1933
Inwestycje prywatne	ŁP.	2.945.708	5.600.732
Inwestycje społeczne	„	115.621	109.975
Ogółem	ŁP.	3.069.329	5.700.707

Jak z powyższego wynika, inwestycje w budownictwie w roku ubiegłym prawie że się podwoiły w porównaniu z r. 1932.

Inwestycje prywatne w 4-ch najważniejszych miastach Palestyny przedstawiały się, jak następuje:

		r. 1932		r. 1933
Jerozolima	ŁP.	1.750.264	ŁP.	2.118.843
Tel-Awiw	„	600.000	„	1.766.600
Hajfa	„	318.300	„	1.152.000
Jaffa	„	101.500	„	248.600
Ogółem	ŁP.	2.770.064	ŁP.	5.286.043

Jak z powyższego widać, 94% ogólnej sumy zainwestowanej w budownictwie palestyńskiem w r. 1933 przypada na ruch budowlany we wspomnianych 4-ch miastach. Z pozostałych ŁP. 314.000 zaledwie ŁP. 75.000 przypada na mniejsze miasta czysto arabskie.

Charakterystycznie przedstawia się rozwój ruchu budowlanego w Hajfie. W roku ubiegłym inwestycje w budownictwie w Hajfie wzrosły

prawie czterokrotnie, podczas gdy w Tel-Awiwie wzrost ten był znacznie mniejszy. W latach kryzysowych, t. j. od r. 1927—1930, inwestowano w budownictwie w Hajfie więcej niż w budownictwie tel-awiwskiem. Inwestycje budowlane we wspomnianym okresie przedstawiały się w Tel-Awiwie i Hajfie, jak następuje:

rok	Tel-Awiw		Hajfa	
1927	ŁP.	50.000	ŁP.	80.000
1928	„	60.000	„	95.000
1929	„	120.000	„	166.000
1930	„	175.000	„	193.000
	ŁP.	405.000	ŁP.	534.000

Rozmiary ruchu budowlanego w Palestynie w chwili obecnej odpowiadają rzeczywistym potrzebom mieszkaniowym ludności. Dla przykładu służyć nam będzie Tel-Awiw ze swoimi 90.000 mieszkańców, gdzie w roku ubiegłym inwestowano w budownictwie ŁP. 1.766.600, podczas gdy w roku 1925 — gdy ludność Tel-Awiwu liczyła zaledwie 34.000 mieszkańców, inwestycje — w budownictwie wynosiły nie o wiele mniej, a mianowicie ŁP. 1.500.000. Jak widać z wyżej podanych cyfr, największe inwestycje w budownictwie miały miejsce w Jerozolimie, co tłumaczy się faktem, że w mieście tym w roku ubiegłym wykończone zostały potężne budowle, jak np. „King-David Hotel", gmach t-wa Y. M. C. A. oraz Instytut Rockfellera. Jeżeli chodzi o kolonje żydowskie, to ruch budowlany najbardziej się rozwinął w Ramat Gan, w Petach Tikwa, w Rechowot i w Riszon le Zion. Inwestycje budowlane w ostatnich 2-ch latach w powyższych kolonjach, przedstawiały się następująco:

	r. 1932		r. 1933	
Petach Tikwa	ŁP.	15.500	ŁP.	81.000
Ramath Gan	„	9.500	„	50.000
Rechowot	„	12.200	„	34.000
Riszon le Zion	„	5.500	„	22.000

Zestawienie to wskazuje dobitnie, jak dalece ruch budowlany w niektórych kolonjach i miejscowościach Palestyny wzmógł się w roku ubiegłym. W miastach arabskich (za wyjątkiem Jaffy) inwestycje budowlane ponad ŁP. 10.000 mają miejsce tylko w miejscowościach Ramala, Ramleh i Akko. I tak inwestycje budowlane w r. ub. we wspomnianych 3-ch miastach wynosiły ŁP. 36.100. Warto również zaznaczyć, iż za wyjątkiem Jaffy

jedynem miastem czysto-arabskiem, w którem nastąpił wzrost inwestycyj budowlanych, w r. ub. jest Ramala. Należy równitż wspomnieć, iż w niektórych miejscowościach czysto-arabskich zaznaczył się w r. ub. spadek inwestycyj budowlanych. Najbardziej dał się zauważyć ten spadek w Nablusie, a mianowicie z ŁP. 19.000 w r. 1932 do ŁP. 5.300 w r. 1933. Według zdania rzeczoznawców, ruch budowlany w Palestynie byłby w roku bieżącym znacznie większy, gdyby nie znalazł on szeregu przeszkód w postaci braku rąk roboczych, a w szczególności sił wykwalifikowanych.

MORZE MARTWE

Ostatni numer „Near East and India" zawiera artykuł Majora T. G. Tulloch'a, R. A. na temat „Morze Martwe", który podajemy poniżej w tłumaczeniu.

(am) Od niepamiętnych czasów z morzem Martwem wiązano pojęcie nieużyteczności a powiedzenie „owoce morza Martwego" oznaczało gorzkie rozczarowanie. Podróżni uważali okolice morza Martwego za wybitnie niezdrowe i nienadające się dla przebywania w nich istot ludzkich. Późniejsze jednak odkrycia zadały kłam tym twierdzeniom. Morze Martwe obecnie pulsuje życiem i z jego dobrodziejstw korzysta mnóstwo ludzi.

Palestyna jest krajem o niewielkiej przestrzni, rozmiarów księstwa Walji i obejmuje równinę, ciągnącą się nad morzem Śródziemnem o szerokości 25 mil a długości 120 mil. Równina ta obfituje w wodą podskórną, znajdującą się na głębokości 90 — 100fs.. Na wschód ciągnie się łańcuch gór wapiennych, szerokości 10 mil, wznoszących się na 3.00 ft. nad poziomem morza Śródziemnego, który za Jerozolimą, znajdującą się na jego szczycie opada do doliny Jordanu i morza Martwego. Morze Martwe znajduje się właściwie o 1.300 stóp niżej poziomu morza Śródziemnego.

JORDAN

Jordan biegnie meandrami i chociaż ma 65 mil długości w linji prostej poczynając od źródła rzeki z jeziora Galilejskiego aż do ujścia do morza Martwego, to jednak istotna jego długość wynosi 200 mil. Stale zmienia swój bieg; aluwjalne skały nieraz opadają i tamują bieg, tak, że czasami przez szereg godzin woda, znajdująca się poniżej tych naturalnych tam ścieka i pozostawia łożysko rzeki zupełnie suche, dopóki woda, idąca

z góry rzeki, nie zmyje takiej tamy. Jordan jest rzeką główną która posiada, szczególnie na wiosnę, kilka ważnych dopływów. Ilość wody wpływającej codziennie do morza Martwego wynosi przeciętnie 5 miljonów tonn metrycznych, podczas gdy z dopływów Jordanu 1.000.000, co razem daje przeciętnie 6 miljonów tonn. Wobec tego, że morze Martwe znajduje się na znacznie niższym poziomie od morza Śródziemnego i morza Czerwonego, wynika stąd, że 6 miljonów tonn świeżej lub czasami stojącej wody, która wpływa dzień w dzień, musi parować, gdyż morze zostaje na tym samym poziomie. Ponieważ zaś rzeki, spływające z różnych gór, przynoszą ze sobą wielkie zasoby soli mineralnych, woda w morzu Martwem zostaje niemi nasycona, gdyż przy parowaniu ulatnia się tylko woda, nie zabierając ze sobą żadnych części mineralnych. Między innemi, zostało obliczone, że co rok przybywa 40 tys. tonn. chlorku potasu do już istniejącego złoża w ilości 2.000.000 000 tonn. co według oświadczeń geologów znaczyłoby, że złoża te formowały się w ciągu 50 tysięcy lat. Wzdłuż brzegów morza Martwego wznoszą się strome góry Palestyny i Transjordanji, ale na północy i południu kraj stanowi prawie nizinę, na której mieszczą się olbrzymie pola ewaporacyjne towarzystwa Palestine Potash Company Ltd., które zostało założone w roku 1930, w celu eksploatacji bogactw mineralnych morza Martwego. Towarzystwo to założyło całą sieć rurociągów, które z głębokości około 200 ft wydobywa wodę o dużej zawartości soli mineralnych, gdyż na powierzchni morza woda nasycona minerałami zostaje rozpuszczona przez słodkie wody Jordanu. Brzegi morza Martwego, opadając lekko wdół, tworzą idealny grunt dla zbiorników podlegających parowaniu. Zbiorniki te skonstruowane są niezmiernie prosto, zapomocą tam ze zwykłego drzewa. Głębokość tych zbiorników wynosi 26 cali; ciągną się one na przestrzeni tysięcy akrów. Dużem udogodnieniem w tych naturalnych zbiornikach jest nieprzepuszczalność gliniastego gruntu, w przeciwnym bowiem razie trzebaby było przy wielkich kosztach układać specjalne podłogi niepodlegające niszczącemu działaniu soli mineralnych, a jednocześnie nieprzepuszczające wody.

EKSPLOATACJA

Woda doprowadzana kanałem z morza Martwego dochodzi do górnych zbiorników w który dzięki promieniom słonecznym odbywa się parowanie. Parowanie przyśpieszone zostaje przez ciągłe wiatry, wiejące w dzień z południa, a nocą z północy. Roztwory soli, które zawierają chlorek sodu, magnez, potas oraz bromek magnezu, w miarę wyparowywania stają się coraz gęstsze aż na dnie osadza się jedynie chlorek sodu, t. j. zwykła sól. Wówczas następuje otwarcie śluz, z których przedostaje się płyn do niżej

położonych zbiorników, gdzie odbywają się podobne procesy, aż w końcu zostaje na dnie wolna sól, zawierająca 80 % magnezu i 20% chlorku potasu. Sól ta zwana jest karnalitem. Resztujący plan zawiera bromek magnezu, który oddziela się przez proces zupełnie nieskomplikowany, poczem zostaje on rozsypywany do słoi przeznaczonych na eksport. Karnalit przepłukuje się świeżą wodą, co wraz z innym nieskomplikowanym procesem chemicznym, wpływa na oddzielenie chlorku potasu od chlorku magnesu, poczem po powtórnem przepłukaniu wodą jest suszony i wkładany do worków w celach eksportowych. W ten tani sposób otrzymuje się chlorek potasu 98% a nawet i wyższej czystości, produkowany przez Palestine Potash Company Ltd. Żadne inne zakłady fabryczne w świecie nie są w stanie produkować chlorku potasu tak łatwo i tanio, czy to będzie z kopalni, czy też solanek.

Podobnie dzieje się z bromem. Przedewszystkiem odsetek bromu w wodzie jest kilkakrotnie większy, niż w jakimkolwiek innym kraju. Inne sole w morzu Martwem, jakoto sól zwykła, magnezja i chloran potasu, które są produkowane jako artykuły poboczne, będą mogły być łatwo zbywane ze względu na duże ich zastosowanie w praktyce. Zwykła sól powstała ze zwykłego przepłukiwania potasu, jest wyjątkowego gatunku, mianowicie 99% czystości, to też uchodzi powszechnie za najlepszą sól stołową na świecie. Podejmowane są obecnie kroki eksportowania jej do krajów sąsiednich a nawet i zamorskich. Sól ta zawiera ½% potasu, dzięki czemu posiada właściwości medyczne. Ponieważ powstała ona jako produkt poboczny, może być sprzedawana po bardzo niskiej cenie.

Użycie chlorku magnezji przy pokrywaniu podłóg w wielkich budynkach jest teraz bardzo powszechne i wzrasta z dnia na dzień. Można je układać w różnych kolorach i deseniach, jak również dostosowac do każdej wielkości podłogi. Chlorek magnezji zmieszany z tlenkiem magnezu daje najsilniejszy cement znany pod nazwą „Sorel", który jest bardzo elastyczny i posiada bardzo duży połysk. Narazie jest on używany do wnętrz, gdyż nie znosi wilgoci, lecz autor tego artykułu wynalazł sposób uczynienia go nieprzemakalnym.

Pozostała sól, chlorek potasu, ma również szerokie zastosowanie lecz najbardziej ciekawe jest użycie go do budowy szos. 40% kosztów budowy drogi pochłania transport kamienia twardego, lecz próby wykazały, że istniejące grunty mogą być zmnienione w gładkie drogi przez traktowanie ich chlorkiem potasu, redukując w ten sposób znacznie koszty ich budowy. Główne zastosowanie jednak chlorek potasu ma przy produkcji nawozów sztucznych, ponieważ żadne warzywa a pośrednio ludzie i zwierzęta nie mogą się obejść bez potasu. Chlorek potasu ma jeszcze oczywiście wiele innych zastosowań, jak przy wyrobie środków wybuchowych, zapałek,

mydle, wyrobie szkła i t. p. Normalnie zapotrzebowanie na potas wzrasta rocznie o 10% i należy zaznaczyć, że zasoby potasu w morzu Martwem są tak wielkie, że gdyby ograniczono się jedynie do czerpania ich z morza Martwego, to starczyłyby one na pokrycie zapotrzebowania światowego na przeszło 2000 lat. Brom ma stosunkowo mniejsze zastosowanie, używa się go w medycynie, fotografji, przy farbowaniu i t. p W ostatnich czasach doszło jeszcze zastosowanie bromu jako składnika dodatkowego przy benzynie używanej do samochodów.

OBLICZENIE ZASOBÓW MINERALNYCH

Z powyższych danych widać, że zasoby mineralne morza Martwego odegrają wielką rolę w gospodarce światowej, nietylko wskutek prostego sposobu produkowania, lecz również ze względu na wielkie ilości, które łatwo jest sprawdzić, ponieważ znajdują się one w roztworach. Dzięki więc analizie mogą one być bardzo ściśle obliczone. Ilości te są następujące: chlorek magnezu — 22 miljony tonn, sól zwykła — 11 miljonów tonn, chlorek wapna — 5 miljonów tonn, chlorek potasu — 2 miljony tonn, bromek magnezu — 1 miljon tonn. Wartość pieniężna tych wielkich ilości znajdujących się na małym obszarze, mianowicie o 47 milach długości i 9 milach szerokości, czyni ten zakątek najbardziej cennym na świecie. Wszystkie te cyfry, łatwość i taniość tyczą się produkcji na miejscu. Powstaje więc teraz kwestja transportu. Z początku, obok zagadnienia transportu, istniała jeszcze kwestja znalezienia robotników, którzyby chcieli pracować w tym klimacie, wydającym się nie do zniesienia. Jednak rzeczywistość obaliła te przypuszczenia. Co się tyczy transportu, to okazało się, że potas, pakowany do worków w fabrykach nad morzem Martwem w południe, był już wieczorem tego samego dnia ładowany na okręt w Hajfie, przebywając drogę 25 mil samochodem do Jerozolimy, a następnie 115 mil koleją do portu. Co się zaś tyczy zdrowotności klimatu nad morzem Martwem, to z kadry robotników, pochodzących z krajów chłodnych, a pracujących tam przez 4 lata, nikt nie zapadł na żadną chorobę, wręcz przeciwnie — nabyli oni odporności i sił.

W roku ubiegłym w dniu 30 kwietnia zostało otwarte nad morzem nowe uzdrowisko Kalja, położone w sąsiedztwie Potash Company Works. W ciągu całego ubiegłego lata zwiedzały tę miejscowość setki turystów.

Powracając do kwestji transportowej, Palestyna pod względem geograficznym stanowi centrum świata, ponieważ leży ona z jednej strony nad morzem Śródziemnem, z drugiej zaś strony — nad morzem Czerwonem, dochodząc prawie do kanału Suezkiego. W wypadku wybudowania koleji od doliny Jordanu do Hajfy i dalej od Wadi Araba do Zatoki Akaby,

Palestyna zajmie zupełnie specyficzne miejsce zarówno pod względem strategicznym, jak i handlowym; prawdopodobnie kraje wschodniej Azji i Afryki staną się naturalnemi rynkami zbytu produktów morza Martwego i innych wytworów produkcji palestyńskiej, nietylko ze względu na to, że transport będzie krótszy niż z Europy, ale i dlatego, że nie pociągnie za sobą kosztów przewozu przez kanał Suezki.

MORZE MARTWE — JAKO UZDROWISKO

Zdrowotne właściwości północnych brzegów morza Martwego i okolic wraz z Jerychem należy zawdzięczać kilku czynnikom. Jednym z nich jest położenie morza Martwego niżej poziomu morza Śródziemnego o 1300 stóp co wpływa na to, że powietrze zawiera o 6% więcej tlenu, niż gdziekolwiek indziej na świecie. Taki skład powietrza wpływa uzdrawiająco na chorych na reumatyzm, nerki, drogi oddechowe i serce. Następnym czynnikiem jest przejrzystość i czystość powietrza, dzięki czemu odległość widzenia wynosi 60 i więcej nawet mil. Przeciętna ilość opadów na tych obszarach wynosi 2 cale rocznie, a usłonecznienie 10 godzin dziennie. W przeciwieństwie do Egiptu, gdzie ze względu na bliskość Sahary jest bardzo dużo kurzu, nad morzem Martwem niema go wcale. Kąpiele w morzu Martwem są zdrowe nietylko ze względu na wielką zawartość w nich soli mineralnych (25%), ale również dzięki własnościom radjoaktywnym. Pejzaż morza Martwego nie poddaje się żadnemu opisowi i tylko na własne oczy można się przekonać o jego niezwykłej piękności.

*) 1 mila ang. = 1853 m.

**) 1 ft. = stopa = 30.48 cm.

SPRAWA NATURALIZACJI IMIGRANTÓW W PALESTYNIE

(pw) Wraz z wzrostem ruchu imigracyjnego do Palestyny, sprawa naturalizacji imigrantów staje się coraz bardziej paląca. Imigrant, przybywający do kraju, dąży do ustabilizowania swej pozycji i do uregulowania swego stanowiska prawno-politycznego w kraju. Praktycznie niema żadnej różnicy między stanowiskiem obywatela palestyńskiego a cudzoziemca. Również i cudzoziemiec może bez wszelkich ograniczeń zająć się handlem, przemysłem i pracować w zawodach wyzwolonych, a przy niektórych sprawach sądowych jest on nawet uprzywilejowany, mogąc żądać większości sędziów angielskich w komplecie sędziowskim. Z przybyciem imi-

granta do kraju nie zmienia się jego przynależność państwowa. Zmiana taka nastąpić może tylko przez naturalizację, którą przeprowadza na żądanie Wysoki Komisarz, względem osób, które mieszkają w Palestynie conajmniej 2 lata i posiadają dostateczną znajomość języków angielskiego, hebrajskiego i arabskiego. Obywatelstwo palestyńskie, które powstaje drogą naturalną — przez urodzenie się w kraju — nie może być pod żadnym pozorem odebrane, natomiast imigrantowi. który został naturalizowany, może być obywatelstwo palestyńskie odebrane przez Wysokiego Komisarza w następujących wypadkach:

1) gdy obywatelstwo uzyskane zostało nieuczciwie;

2) gdy zainteresowany przebywał poza krajem conajmniej 3 lata, nie mając w tym okresie żadnej styczności z Palestyną;

3) gdy zainteresowany okaże się obywatelem nielojalnym względem rządu palestyńskiego.

Normalne odebranie obywatelstwa nie dotyczy żony, ani też małoletnich dzieci. Może to jednak nastąpić drogą specjalnego zarządzenia. Obywatelstwo kobieta uzyskuje jednocześnie z mężem. Cudzoziemka, wchodząca w związek małżeński z obywatelem palestyńskim, uzyskuje automatycznie obywatelstwo palestyńskie. Śmierć męża ani też rozwód nie są powodem utraty obywatelstwa żony. Warto zaznaczyć, iż przy naturalizacji rodziców, dzieci małoletnie nie uzyskują automatycznie obywatelstwa palestyńskiego. Dzieci cudzoziemca urodzone w Palestynie, uzyskują obywatelstwo palestyńskie tylko w tym wypadku, gdy nie uzyskały automatycznie przy urodzeniu obywatelstwa swych rodziców, co w niektórych krajach ma miejsce. Sprawa naturalizacji stała się w Palestynie specjalnie aktualna w r. 1933, po wydaniu słynnego rozporządzenia imigracyjnego, w sprawie wysiedlenia cudzoziemców z kraju. Rozporządzenie to określa wypadki, kiedy cudzoziemiec może być wysiedlony z granic Palestyny, a mianowicie: gdy sąd wydał wyrok skazujący z poleceniem wysiedlenia zasądzonego, gdy sąd stwierdza, iż imigrant w przeciągu roku od chwili przybycia do Palestyny nie zdołał się urządzić i przebywa bez środków do życia, gdy, zdaniem Wysokiego Komisarza, wysiedlenia danego imigranta wymaga interes publiczny, ze względów bezpieczeństwa i porządku kraju. Co się tyczy praw politycznych należy podkreślić, iż w Tel Awiwie, przy wyborach do rady miejskiej, cudzoziemcy narówni z obywatelami palestyńskimi korzystają z pełni praw. W Jerozolimie, Jaffie, Hajfie, Tyberjadzie natomiast, cudzoziemcy z praw tych nie korzystają. W stosunkach wewnętrzno-żydowskich, jak przy wyborach do gmin oraz do żydowskiego parlamentu Asejfat Haniwcharim, niema wogóle żadnych różnic między Żydem — obywatelem palestyńskim, a Żydem — cudzoziemcem. Sprawy natury cywilnej, jak kwestja małżeństwa, rozwodu, adoptowania i legitymacji dzieci, sprawy

spadkowe, testamentowe i t. p., są regulowane względem cudzoziemców na podstawie kodeksów ich krajów pochodzenia. Przy otrzymaniu naturalizacji obowiązuje prawo palestyńskie. Sprawa naturalizacji w ostatnich czasach napotyka na specjalnie wielkie trudności, do kraju bowiem przybywa tysiące nielegalnych imigrantów. Dla nich to, poza ogólnemi formalnościami, istnieją dodatkowe przeszkody, w naturalizowaniu się, natury politycznej. Rząd palestyński wzbrania się przed legalizowaniem takich imigrantów, w obawie rozdrażnienia Arabów i zmącenia wewnętrznych stosunków palestyńskich. Imigranci ci, których ilość, według przypuszczeń, sięga 20.000 osób, oczekują specjalnej okazji ogłoszenia przez rząd palestyński t. zw. amnestji imigracyjnej, która umożliwi im zalegalizowanie swego pobytu w Palestynie.

IMIGRACJA DO PALESTYNY W I-szem PÓŁROCZU 1934 R.

(pw) Położenie polityczne i gospodarcze mas żydowskich w Europie przyczyniło się do zwiększenia w ostatnim roku imigracji żydowskiej do Palestyny. Według oficjalnych danych rządu palestyńskiego, przybyło do Palestyny w okresie styczeń — maj r. b. 14.089 imigrantów Żydów oraz 1.541 turystów żydowskich zalegalizowało swój pobyt w kraju. Wśród przybyłych było 2.242 kapitalistów, 4.744 — przybyło na podstawie certyfikatów, a 8.644 — jako członkowie rodzin. Już w drugiej połowie b. r. fala imigracyjna znacznie się zwiększyła. Przez udzielenie dodatkowych 1.200 certyfikatów, rząd palestyński zadokumentował, iż dotychczasowa stała, znikoma ilość udzielanych certyfikatów była niesłuszna. Wyłom ten w dotychczasowej polityce imigracyjnej rządu palestyńskiego ma pierwszorzędne znaczenie polityczne i jest niejako wskaźnikiem dalszego kształtowania się stosunków w tej dziedzinie.

Imigracja żydowska w pierwszych 6-ciu miesiącach 1934 r. przedstawiała się, jak następuje, (wg. sprawozdania Departamentu Imigracyjnego Agencji Żydowskiej)

Styczeń	2.021
Luty	2.682
Marzec	3.018
Kwiecień	2.474
Maj	1.896
Czerwiec	1.506
Ogółem	13.597

Podana cyfra 13.597 imigrantów obejmuje tylko imigrantów, przybyłych przez porty jaffski i hajfski. Uwzględniając zaś 492 imigrantów, przybyłych drogą lądową, oraz 1.540 turystów, którzy zalegalizowali swój pobyt w kraju, okaże się, iż ludność żydowska w Palestynie wzrosła w ostatnich 6-ciu miesiącach de nomine o 15.629 osób. Rzecz jasna, iż de facto wzrost ten jest o wiele większy, gdyż prąd nielegalnej imigracji obejmuje już nie setki lecz tysiące osób, przybywających co miesiąc do Palestyny.

Wśród przybyłych było 6.962 mężczyzn, oraz 6.635 kobiet przyczem mężczyzn nieżonatych było 3.008, mężczyzn żonatych było 7.403, dzieci zaś 3.186. Należy podkreślić, iż znaczne ułatwienia w dziedzinie imigracyjnej nastąpiły z chwilą ustąpienia p. Hyamson'a i objęcia stanowiska dyrektora Departamentu Imigracyjnego przez p. Millsa. Ułatwienia te przejawiły się przedewszystkiem w udzieleniu t. zw. „driszot". Uproszczona została procedura przy ich uzyskaniu i naogół w tej dziedzinie nie widać specjalnych utrudnień ani szykan. Należy przypuszczać, iż rząd palestyński w następnem półroczu zwiększy ilość udzielanych certyfikatów, i przez dalsze udzielanie pozwoleń wjazdowych kapitalistom oraz rzemieślnikom z kapitałem ŁP. 250.—, imigracja legalna osiągnie w końcu roku cyfrę rekordową 35.000 osób. Obliczając ilość nielegalnie przybyłych do Palestyny imigrantów na 1.000 miesięcznie, należy przypuszczać iż w tym roku przyrost ludności żydowskiej w Palestynie obejmować będzie przeszło 50.000 osób. Prąd ten nietylko, że się nie załamie, ale należy przypuszczać, iż systematycznie będzie wzrastać, gdyż opiera się na zdrowych podstawach rozbudowującej się gospodarki palestyńskiej, W kraju istnieją wielkie możliwości dalszej rozbudowy gospodarki. W bankach palestyńskich znajduje się 12.000.000 Ł. zdeponowanych, a 70—80% kapitałów, wwiezionych ostatnio jest jeszcze w stanie zamrożenia i nie weszło w orbitę pulsującego życia gospodarczego. Rozbudowuje się przemysł i handel i w każdej dziedzinie gospodarczej daje się odczuwać wielki brak rąk roboczych oraz sił wykwalifikowanych. Dysproporcja między udzieloną ilością certyfikatów a faktycznem zapotrzebowaniem rąk roboczych w Palestynie musiała znaleźć wyraz w ostrych wystąpieniach nietylko prasy lecz całej zorganizowanej społeczności żydowskiej. Silne parcie mas oraz energiczna interwencja polityczna zmusiła rząd palestyński do zrewidowania swych dotychczasowych posunięć, które godziły w interesy Żydowskiej Siedziby Narodowej.

D. BROMBERGIER.

MOŻLIWOŚCI PRODUKCJI RĘKAWICZEK W PALESTYNIE

Ludność europejska na Bliskim Wschodzie utrzymuje tradycję, nabytą w krajach, z których pochodzi. Objawia się ona we wszystkich dziedzinach życia, bądź gdy dotyczy zwyczajów, obyczajów, czy też sposobu ubierania się. Wpływa ona także na ludność miejscową.

Mimo gorącego klimatu w krajach Bliskiego Wschodu skórzane rękawiczki są chętnie noszone zarówno przez kobiety jak i mężczyzn. Nosi rękawiczki skórzane zarówno bogatsze włościaństwo, policja i wojsko.

Damskie rękawiczki skórzane są w głównej części importowane do krajów Bl. Wschodu z Francji, Anglji i Czechosłowacji. Największym jednak popytem cieszą się rękawiczki skórzane z Francji, ze względu na ich wysoki gatunek, oryginalność formy i elegancję wykonania. Najbardziej przyjęte są w sprzedaży w Palestynie rękawiczki ze skór glace, chamois, antylopy i in. Są one zwykłe lub też fantazyjne z 2-ma lub 3-ma guzikami z wyszyciem, mankietami lub bez i t. p. w różnych kolorach, a przeważnie szarych, białych, czarnych, beige i in. w rozmiarach od 4, 3/4 do 8.

Rękawiczki męskie importowane są głównie z Anglji, Czechosłowacji. Są to przeważnie rękawiczki sportowe w kolorach szarym, beige i jasno bronzowym z 1 lub 2 guzikami, w rozmiarach od 6, 3/4 do 9. Na rękawiczki męskie z cieńszej skóry zapotrzebowanie jest mniejsze.

Przywozowa stawka celna w Palestynie na rękawiczki skórzane wynosi 12% ad valorem. Statystyka palestyńska nie wykazuje sumy importu rękawiczek, gdyż te wliczone są do rubryki galanterji i wyrobów skórzanych. Wg. statystyki polskiej w r. 1933 Polska eksportowała do Palestyny rękawiczki za sumę zł. 16.000. Uwzględniwszy koszty transportu dojdziemy do wniosku, że cena importowanych rękawiczek jest w Palestynie dość wysoka.

Do dziś dnia niema na całym Wschodzie rękawiczników, a przecież dla wykwalifikowanego fachowca istnieją duże możliwości urządzenia się w tym fachu, przez założenie fabryki rękawiczek skórkowych w Palestynie. Przy dobrem i racjonalnem urządzeniu takiej fabryki mógłby palestyński rękawicznik z powodzeniem konkurować z importem. Kupiec palestyński wolałby napewno zakupywać rękawiczki produkowane na miejscu i to nietylko dzięki sentymentowi, który żywi dla produkcji krajowej, ale

głównie dla tego, że wskutek gorącego i wilgotnego klimatu w tych krajach, rękawiczki skórzane trzymane na składzie zbiegają się i plamią, tak że towar pozostały z jednego sezonu trudno jest sprzedawać w drugim. Po założeniu fabryki rękawiczek w Palestynie kupiec miejscowy mógłby nabywać towar w mniejszych ilościach i wciąż kompletować, w miarę sprzedaży, swój skład. Obecnie kupiec zmuszony jest stalować większe ilości odrazu wskutek wielkiej odległości, jaka go dzieli od krajów eksportujących a pomimo to brakują mu wciąż numery i kolory do kolekcji.

Możliwości zbytu mają nietylko rękawiczki luksusowe lecz również rękawiczki i dla robotników, używane w różnych krajach przy pracy.

Należy również wziąć pod uwagę możliwości eksportowe z Palestyny do krajów sąsiednich, jak np. do Turcji, która importowała w r. 1930 już na sumę Ł. 5.600 i do Egiptu, których import rękawiczek wzrasta z roku na rok, jak to widać z następującej tablicy:

Rok		Ilość		Suma
1931	pary	34.539	ŁP.	8.516
1932	„	50.459	„	11.353
1933	„	58.927	„	12.593

Szczególnie dogodne warunki eksportowe istnieją z Palestyny do Syrji. Na podstawie układu celnego z dn. 1 czerwca 1929. towary produkowane w Syrji lub Palestynie, przy eksporcie z jednego terytorjum do drugiego, są zwolnione z opłat celnych, podczas gdy stawka celna Syrji na rękawiczki skórzane sprowadzone z innych krajów, wynosi 25% ad valorem. Import rękawiczek do Syrji i Libanu wyniósł w r. 1930 — łP. 940, ale już w ostsanich latach zaznacza się stała tendencja wzrostu importu tego artykułu, tak że już w r. 1932 import rękawiczek wyniósł ŁP. 4.135, a w r. 1933 — 5.115 ŁP.

Za pośrednictwem Państwowego Instytutu Eksportowego zwróciły się w ostatnich czasach firmy bagdadzkie, sudańskie i indyjskie z zamówieniami do rękawiczników w Polsce, chcąc nawiązać z nimi stosunki handlowe.

Wszystkie te kraje leżą w pobliżu Palestyny i przy dobrej komunikacji kolejowej i ulepszonej komunikacji autobusowej między temi krajami, eksporter palestyński będzie miał możność szybkiego i punktualnego wykonywania zamówień jak również odwiedzenia swoich klijentów na miejscu z kolekcją. Wyroby żydowskich rękawiczników z Warszawy i Wilna cieszą się uznaniem na całym świecie. Artykuły ich są eksportowane z Polski do Ameryki, Holandji, Rumunji i innych krajów. Fachowiec-kapitalista, z pośród rękawiczników żydowskich w Polsce po zbadaniu możliwości na miejscu mógłby urządzić się jako pioner w tej gałęzi przemysłu. Oczywista, że na początku napotka szereg trudności, jak to miało miejsce z fabryką

galanterji skórzanej „Zetge" w Tel-Awiwie (teczki, torebki damskie i t. p.), do której poczynań odnoszono się z początku sceptycznie, a która obecnie prosperuje i zatrudnia 140 robotników eksportując swoją produkcję i do ościennych krajów. Jest rzeczą jasną i zrozumiałą iż podobnie jak w każdym innym kraju, tak i w Palestynie konieczna jest znajomość fachu, kapitał, a przedewszystkiem wytrwałość.

Powstanie jeszcze jednej fabryki galanterji skórzanej, przyczyni się do dalszego rozwoju przemysłu garbarskiego w Palestynie.

Palestyna posiada dużą ilość owiec i kóz, skóra których zostaje rok rocznie eksportowana do Czechosłowacji, Niemiec, Francji, wzamian za co importuje skórę wyprawioną, lub też gotową galanterję skórzaną.

Żyjemy w okresie autarkji i Żydzi, którzy w różnych krajach djaspory przez politykę eksterminacyjną są systematycznie wypierani ze swoich placówek gospodarczych, szukając źródeł zarobku w Palestynie, winni wykorzystać istniejące wszelkie możliwości rozbudowy przemysłu w Palestynie.

B. D. LEWIN

NOWE TERENY KOLONIZACYJNE

(Wrażenia z ostatniej podróży na Cypr).

Zarówno w Palestynie jak i w krajach djaspory zauważyć się daje coraz większe zainteresowanie kolonją korony brytyjskiej — Cyprem. Zainteresowanie to nie ogranicza się wyłącznie do walorów turystycznych Cypru, a raczej idzie w kierunku realnych możliwości gospodarczych, związanych z tą wyspą. Widomemi oznakami tego zainteresowania są: powstające ostatnio towarzystwa palestyńsko-cypryjskie, zakup ziemi nadającej się pod plantacje pomarańczowe, próby osiedlenia uchodźców niemieckich, zakładanie fabryk i ich oddziałów (fabryka zębów Blooma) i t. p Na wzrost tego zainteresowania oraz ożywionej, w związku z tem aktywności gospodarczej, wpłynął cały szereg czynników, które postaramy się niżej zanalizować.

Cypr o obszarze przeszło 9 tys. km. kw. (t. j. połowa województwa łódzkiego) zamieszkany jest przez 350 tys. ludzi, z czego gros stanowią chrześcijanie różnych obrządków. Średnia gęstość zaludnienia na km. kw. wynosi 37 dusz. Stolicą Cypru jest Nicosia, licząca około 25 tys. mieszkańców. Głównemi portami zaś Larnaca (najczęściej odwiedzany przez statki włoskie Limasol i Famagusta).

Kraj podzielony jest na 6 dystryktów administracyjnych i rządzony przez gubernatora angielskiego i Komitet Doradczy.

Zrównoważony naogół budżet (wynoszący średnio po stronie dochodów i rozchodów około 750 tys. funtów) opiera się głównie na dochodach z ceł i akcyz (przeszło połowa ogólnych wpływów). Na Cyprze ciąży suma przeszło 90 Ł. z tytułu długu ottomańskiego.

Dzięki nadzwyczaj żyznej glebie na Cyprze udaje się bardzo wiele kultur jak pszenica, jęczmień, owies, oliwki (zbiór roczny 1250 tonn), bawełna (650 tonn), rodzynki (5 tysięcy tonn), chleb świętojański, ziemniaki (25 tys. tonn) i t. p.

Duże bogactwa naturalne pozwalają na eksploatację gipsu, terraumbry i marmuru, pirytów miedziowych (eksport ok. 200 tysięcy ton rocznie) oraz azbestu (eksport przeszło 1.500 tonn rocznie).

Jedną z najważniejszych dziedzin działalności gospodarczej rokującą największe nadzieje na przyszłość jest uprawa drzew cytrusowych. Dogodne warunki klimatyczne oraz odpowiedni rodzaj gleby przy łatwo dostępnych źródłach wody stanowią czynniki sprzyjające rozwojowi tej gałęzi produkcji.

Fakt, że Cypr jest kolonją, wchodzącą w skład Imperjum Brytyjskiego, warunkuje większą rentowność plantacyj pomarańczowych na Cyprze, niż w Palestynie, albowiem pomarańcz cypryjska na tym największym rynku odbiorczym, jaki stanowi Anglja nie płaci w odróżnieniu od pomarańczy palestyńskiej cła przywozowego. Na większą rentowność pardesów na Cyprze wpływają i inne czynniki, jak tańsza siła robocza, niższe koszta nawadniania ze względu na większą obfitość wód, mniejsze koszta nakładu, a stąd i amortyzacji wobec kilkakrotnie niższej ceny gotowego pardesu na Cyprze, niż w Palestynie (cena za dunam gotowego pardesu w Palestynie wynosi 100 — 150 Ł. podczas, gdy na Cyprze 45 — 50 za dunam) i t. p. Nic tedy dziwnego, że wielu pardesanów palestyńskich zainteresowało się plantacjami cypryjskiemi i zakupiło poważne tereny o glebie nadającej się pod plantacje. (znany pardesan z Rechowot zakupił w ub. roku około 10.000 dunamów na Cyprze).

Zainteresowanie Cyprem nie ogranicza się tylko do plantatorów palestyńskich: ziemią pardesową na Cyprze interesują się również i inne środowiska żydowskie, które wobec dogodnych warunków i łatwiejszych przepisów imigracyjnych zaczynają się tam osiedlać, traktując niekiedy sprawę tą jako pośredni etap prowadzący ich do Palestyny.

Również duże możliwości otwierają się dla handlu między Polską a Cyprem, który nie wszedł jeszcze na normalne tory. Dużą przeszkodą w tym względzie jest brak znajomości terenu i warunków oraz małe zainteresowanie z obu stron.

Import cypryjski stale przewyższa eksport i dochodzi do cyfry 40 miljonów zł. rocznie.

Dla zorjentowania się w możliwościach eksportu z Polski na Cypr podajemy poniżej główne artykuły importu cypryjskiego:

Pszenica (za przeszło pół miljona zł.), mąka pszenna (za około 6 miljonów zł.), jęczmień (za około miljon zł.), cukier (za około 400 tys. zł.), czekolada i cukry (za przeszło 100 tys. zł.), węgiel (za około 400 tys. zł.), drzewo (za około miljon zł. 200 tys. zł.), cement (za około pół miljona zł.) chemikalja (za około 250 tys. zł.), wyroby włókiennicze, bawełniane (za około 4 mil. zł.), szkło i wyroby szklane (przeszło 300 tys. zł.), rury (około 300 tys. zł.) nawozy sztuczne (za około 1.300 tys. zł.), wyroby perfumeryjno-kosmetyczne (za około 120 tys. zł.) i t. p.

Regularną komunikację między Polską a Cyprem utrzymują statki S. O. L., odchodzące z Gdyni, zaś pasażerską statki odchodzące z Tryjestu.

W związku z ogólnem zainteresowaniem Cyprem pożądanem jest również i ze strony Polski przedsięwzięcie odpowiednich inicjatyw.

PRZEGLĄD PRASY

Prasa żydowska w dalszym ciągu zamieszcza artykuły w sprawie grożącego niebezpieczeństwa utworzenia w Palestynie Rady Legislatywnej. Pogląd prasy na tę sprawę jest jednomyślny, i streszcza się w absolutnej negacji tej instytucji. W prasie polskiej sprawa ta była dotychczas omawiana wyłącznie na łamach „Gazety Polskiej", w artykule d-ra Bogdana Richtera, p. n. „Precz z konstytucją", z dn. 1 września b. r. Autor uważa, iż nadanie Palestynie ustroju konstytucyjnego leży w interesie W. Brytanji, która chce obecnie nowemi metodami zabezpieczyć sobie posiadane przywileje w tym kraju. W odniesieniu do Arabów, autor uważa iż ekstermiści arabscy dlatego zwalczają utworzenie tej instytucji ustawodawczej, gdyż oznaczałoby to poniekąd przypieczętowanie i usankcjonowanie deklaracji Balfoura, Żydzi natomiast solidarnie zwalczają powyższy projekt, albowiem obawiają się, iż w tej instytucji będą stale zmajoryzowani, że Arabowie wykorzystując swą większość utrudnią, a może nawet uniemożliwią sprzedaż ziemi Żydom, imigrację żydowską, oraz rozpoczną kampanję przeciwko hebrajskiemu jako językowi urzędowemu.

Na łamach „Hajntu" sprawa powyższa omawiana była przez p. Meira Grossmana. Analizując obecną sytuację w kraju, autor dochodzi do konkluzji, iż niebezpieczeństwo może być zażegnane wyłącznie przez solidarne zbojkotowanie utworzonego w jakiejkolwiekbądź formie ciała ustawodawczego, czy też doradczego.

„Chwila" z dn. 13 września w korespondencji p. t. „Mare nostrum"

omawia sprawę utworzenia żydowskiej floty handlowej. Zdaniem korespondenta sprawa ta przybiera tak dalece na znaczeniu i aktualności, że stanie się już w najbliższym czasie faktem dokonanym. Korespondent wskazuje, iż z Palestyny wywozi się corocznie dziesiątki tysięcy funtów na opłatę kosztów transportu towarów i przewozu pasażerów. Przez utworzenie własnej linji okrętowej sumy te pozostałyby w kraju. Zrealizowanie tego projektu ma poza wielkiem znaczeniem gospodarczem, również znaczenie prestiżowe.

„Nowy Dziennik" z dn. 19 września b. r. omawia w artykule d-ra E. Kleinlerera sprawę udziału Palestyny na Targach w Bari. Autor wskazuje na wielkie znaczenie udziału rolnictwa i przemysłu żydowskiego w Palestynie na powyższych Targach, i na wielkie zainteresowanie się Palestyną w sferach rządowych Italji.

„Nowy Dziennik" w numerze 253 omawia sprawę kolonizacji żydowskiej na Cyprze. Nawiązując do obecnych utrudnień imigracyjnych do Palestyny oraz szykan stosowanych przez władze administracyjne Palestyny, autor przypuszcza, że w niedalekiej przyszłości pewien procent emigrantów skierowany będzie na Cypr.

„Gazeta Handlowa" wydała specjalny numer poświęcony Bliskiemu Wschodowi. W artykułach tego numeru omawiana jest obecna sytuacja gospodarcza rozmaitych krajów Bl. Wschodu, możliwości rozwoju stosunków handlowych między Polską a temi krajami, oraz penetracja gospodarcza i polityczna Polski na tych terenach. Numer ten zawiera również artykuł naczelnego dyrektora Giełdy Pomarańczowej w Jaffie, p. S. Tołkowskiego, p. t. „Polska i produkcja pomarańczy w Palestynie". Autor wskazuje na dysproporcję między importem Palestyny z Polski, a eksportem z Palestyny do Polski. Palestyna słusznie się domaga, aby eksport jej nie był związany rozmaitemi restrykcjami przywozowemi. Autor wskazuje, iż dotychczas obowiązuje dla eksportu palestyńskiego do Polski handel kompensacyjny).

„Haolam", oficjalny organ organizacji sjonistycznej, omawia zagadnienie utworzenia Rady Legislatywnej w Palestynie, w artykule p. t. „Bliskie niebezpieczeństwo". Autor z naciskiem podkreśla, iż obecne negatywne stanowisko Żydów pod żadnym pozorem nie będzie zmienione. Palestyna jest krajem dopiero się tworzącym i tak pod względem gospodarczym jak i politycznym zmieniają się z dnia na dzień warunki jej położenia.

Obecne ustosunkowanie się władz mandatowych do kwestji arabsko-żydowskiej, zmieniać się wobec tego będzie systematycznie i niebawem zmiany te będą tak wielkie, iż umożliwią swobodną budowę siedziby żydowskiej w Palestynie.

P. W.

KOMUNIKATY

Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej

OSOBISTE

P. Józef Kincler, kierownik Referatu Handlowego Izby, redaktor „Palestyny i Bliskiego Wschodu", zostaje wydelegowany, z ramienia Ligi Morskiej i Kolonjalnej, w charakterze agenta handlowego statku powyższej instytucji, do portów Afryki Zachodniej.

W związku z tem, na prośbę prezesa Ligi, p. gen. Orlicz-Dreszera, p. Kincler został zwolniony z Izby na okres półroczny.

MOŻLIWOŚCI PRZESIEDLEŃCZE DO PALESTYNY.

Polsko-Palstyńska Izba Handlowa podaje do wiadomości, iż wobec zwiększenia się możliwości przesiedleńczych do Palestyny, szczególnie dla rzemieślników z rozmaitych fachów oraz wskutek możności uzyskania certyfikatów dla rzemieślników rozporządzających kapitałem ŁP. 250. — Referat Izby dla Przemysłu i Rzemiosła udziela wszelkich informacyj w tych sprawach.

SPRAWY POWIERNICZE W PALESTYNIE.

Istniejące w lokalu Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej w Warszawie biuro informacyjne dla spraw powierniczych w Palestynie „The Tel-Aviv Trust Co Ltd" rozwija obecnie bardzo intensywną działalność. Biuro to udziela bezpłatnie wszelkich informacyj, dotyczących spraw powierniczych w Palestynie, jak np. administracji domów, pardesów, placów i innych nieruchomości, uzyskania „kuszanów" i t. p.

Wobec licznych trudności, a przedewszystkiem ze względu na wielką odległość między Polską a Palestyną, działalność tego rodzaju przyczynia się do zacieśnienia stosunków między temi krajami.

MOŻLIWOSCI EKSPORTOWE DO PALESTYNY I KRAJÓW BLISKIEGO WSCHODU.

W związku z odbytą Wystawą Polską na Targach Lewantyńskich, 1934, w Tel-Awiwie do Biura Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej w War-

szawie napływają w dalszym ciągu zapytania ze strony firm lewantyńskich w sprawie importu towarów polskich na Bliski Wschód. m

170/P/LF/34 Firma palesyńska w Tel-Awiwie interesuje się importem z Polski balonów szklanych (krytych słomą).

171/S/EF/34 Dom Handlowy w Bejrucie nawiąże stosunki handlowe z eksporterami materjałów włókienniczych, rekawiczek i skór.

172/S/LF/34 Syryjskie Biuro Agenturowe ma zainteresowanie dla importu z Polski wyrobów włókieniczych, akcesoryj elektrycznych, barwników i innych chemicznych artykułów.

173/I/34 Izraelski Poważny Dom agenturowo-komisowy interesuje się otrzymanie przedstawicielstwa większych firm polskich.

174/C/34 Cypryjska firma handlowa w Nikozji pracująca na własny rachunek poszukuje dostawców tanich wyrobów szklanych.

175/E/LF/34 Firma egipska w Kairze ma zapotrzebowanie na skrobaczki do kartofli.

176/PLF/34. Palestyńska firma sprowadzi z Polski większe ilości nawozów sztucznych, jak superfosfatów, sulfatów amonu, nitratu, nitratu wapnia.

177/P/LF/34. Palestyńska firma dla importu technicznych artykułów interesuje się importem z Polski motorów spalinowych. (Disle).

178/S/LF/34. Poważne biuro agenturowe w Bejrucie o poważnych referencjach interesuje się otrzymaniem przedstawicielstwa polskich fabryk włókienniczych i trykotażowych.

179/P/LF/34. Poważny dom agenturowo-komisowy w Jaffie, posiadający zastępstwa największych firm zagranicznych, interesuje się importem drzewa sosnowego, budulcowego, kompletów skrzynkowych do pomarańczy, oraz bibułki do pakowania owoców cytrusowych.

180/P/LF/34. Palestyńska firma agenturowa interesuje się importem z Polski konserw mięsnych i rybnych, suszonych i konserwowanych owoców i jarzyn.

Bliższych informacyj udziela Referat Handlowy Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej, Warszawa, Fredry 10, tel. 5-21-06, w godzinach 10—14, w listach należy przytoczyć numer porządkowy zapytania.

K R O N I K A

PALESTYNA

Polityka

WZMOŻONA DZIAŁALNOŚĆ PARTJI „ISTAKLAL". Partja ekstermistów arabskich „Istaklal" rozwija w ostatnim czasie bardzo ożywioną działalność organizacyjną i polityczną. Ostatnio odbyły się w rozmaitych miastach Palestyny konferencje tego stronnictwa. Należy zaznaczyć, iż ugrupowanie to coraz bardziej zwiększa swoje wpływy wśród ludności miejscowej.

PRASA ARABSKA O NIELEGALNEJ IMIGRACJI. Prasa arabska występuje z ostrą krytyką przeciw ostatniemu zarządzeniu Wysokiego Komisarza sir Artura Wauchope'a, zakazującemu osobom prywatnym zajmowania się tropieniem nielegalnych imigrantów. Prasa wskazuje, iż nielegalna imigracja przynosi krajowi nieszczęście a dla sprawy arabskiej stanowi wielkie niebezpieczeństwo. Zdaniem pism arabskich, ściganie nadużyć jest nietylko prawem ale nawet obowiązkiem obywatelskim.

Administr. publiczna

„PALESTINE OFFICIAL GAZETTE", z dnia 9 sierpnia r. b., zamieszcza dane tyczące wydatków rządu palestyńskiego za okres kwiecień-czerwiec 1934 r. Dochody za ten okres wynoszą ŁP. 1 132.216 w porównaniu z ŁP. 759.747 w tym samym okresie wyroku ubiegłego. Wydatki za ten okres wynoszą ŁP. 701.883 w porównaniu z ŁP 612.7779 — w roku ubiegłym Dochody z ceł wynoszą w tym okresie 612.779. — wobec 395.146.— w roku poprzednim; dochody z poczt wykazują nadwyżkę ŁP. 9549. — w stosunku do roku 1933. Wydatki wynoszą ŁP 701.883. — wobec ŁP. 546:283: — w roku poprzednim. Nadwyżka dochodów nad wydatkami wynosi 430 333. —

Rolnictwo

OBECNY STAN ZBIORÓW. W/g sprawozdania dyrektora Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa rządu palestyńskiego, obecny stan zbiorów w kraju przedstawia się naogół pomyślnnie. Tegoroczny zbiór pod względem jakościowym stoi również wysoko. Upały w lipca b.r. przyczyniły się do szybszego dojrzewania owoców oraz warzyw. Zbiór pomidorów jest wszędzie zadawalający, natomiast zbiór kartofli różnie się przedstawia, zależnie od okolic kraju. Istnieją również dobre widoki zbioru na tytoń, pomarańcze, winogrona, śliwki, jabłka i gruszki, gorzej natomiast przedstawia się zbiór oliwek.

STAN RYNKU ZBOŻOWEGO. Naskutek zakazu rządu palestyńskiego przywozu z zagranicy pszenicy do końca września b. r ceny zboża palestyńskiego uległy znacznej zwyżce. Za pszenicę płacą ŁP. 2.700 od kantara (288,45 kg). Rząd palestyński podwyższył w dwójnasób cło na jęczmień, tak iż wogóle nie kalkuluje się sprowadzenie tego gatunku zboża do kraju. Ceny jęczmienia palestyńskiego wahają się w chwili obecnej od ŁP. 1.450 do ŁP. 1,500 za kantar. Naskutek posuchy w niektórych krajach europejskich, wzmógł się eksport jęczmienia palestyńskiego do tych krajów. 2.000 tonn jęczmienia wysłano ostatnio z Palestyny do Anglji. Żniwa durry rozpoczną się w Palestynie w końcu września, przyczem oczekuje się pomyślnych zbiorów.

WIDOKI ZBIORU OWOCÓW. Wzrost drzew zarówno młodych jak i sta-

rych jest nadal zadawalający w całym kraju. Wiele drzew owocowych i krzewów winnych, które w ostatnich latach, wskutek posuchy, mocno ucierpiały, obecnie wykazują pomyślny rozwój

Letnie szczepienie sadzonek zapoczątkowane zostało w maju. Dokonywane są szczepienia tysięcy drzew starych, które wykazują potężny rozwój, i plantatorzy owoców spodziewają się wskutek tego przeszczepienia bardzo dobrych rezultatów jeszcze przed nadejściem zimy.

Na równinie nadbrzeżnej Maidalgaza przeprowadzane są wiercenia studzien przez właścicieli terenów, przeznaczonych pod plantacje. Analiza wody niektórych tych studzien wykazuje dość wysoki procent soli, która nie jest korzystna dla plantacji cytrusowych.

CYTRUSY. Zbiory na plantacjach zapowiadają się dobrze. Zbiór w starych plantacjach jest mierny, zaś w młodszych gajach przedstawia się on lepiej. Widoki na zbiór grape-fruit'ów są lepsze i to tak w młodych jak i starych plantacjach. „Opady majowe" w całej strefie cytrusowej były nieznaczne. Następujące ilości cytrusów były eksportowane z Palestyny do dn. 22 kwietnia rb.

z Jaffy	— 3.203.606	skrzynek
z Hajfy	— 2.007.024	„
przez Port-Saaid	— 203.397	„
Ogółem	5.414.027	„

Większoć ładunków powyższych zawierała pomarańcze; grape-fruitów było 350.500 skrzynek, a cytryn 14.200 skrzynek. Ceny osiągnięte w W. Brytanji w miesiącu kwietniu br. wynosiły, jak następuje: za pomarańcze — 10 — 16 sh, za grape fruity — 11 — 16 sh. w Niemczech ceny te wahały się: za pomarańcze płacono od 6—10 RM., za grape-fruity od 6—8 RM.

MORELE. Zbiór moreli w całym kraju przedstawia się naogół bardzo marnie. Jedynie w wyjątkowych wypadkach zdarzają się lepsze zbiory. Owoce są duże, o ładnym połysku i soczyste.

BRZOSKWINIE. Na rynku ukazały się już wczesne brzoskwinie. W większości sadów zbiór przedstawia się marnie.

ŚLIWKI. Dojrzewają już wczesne odmiany śliwek. Na rynku sprzedawane są teraz japońskie odmiany śliwek. Zbiór tych owoców jest naogól dobry, tak że gałęzie załamują się pod ciężarem owocu. Konieczność przerzedzenia owocu daje się odczuć szczególnie w tym sezonie.

KRZEWY WINNE. Zarówno na winogrona do jedzenia jak i przeznaczone na wina przewidywane są dobre zbiory. Zarówno krzewy jak i grona rozwijają się pomyślnie. Pierwsze wczesne odmiany dojrzewają w Beth Alfa już pod koniec maja.

FIGI. Widoki na zbiór fig są pomyślne. Rozwój drzew jest znaczny. Nie zauważono żadnych łusek twardych.

OLIWKI Rozwój drzew oliwkowych w całym kraju jest zadawalający. Na północy, i w Samarji widoki są pomyślne. W Jerozolimie zaś i w południowych okręgach zbiory są bardzo mierne.

JABŁKA, GRUSZKI. Widoki na zbiór powyższych owoców są dobre. Miejscowe odmiany gruszek i jabłek już dojrzały i ukazały się na rynku.

DAKTYLE. Pęki daktyli rozwijają się pomyślnie i spodziewane są dobre zbiory. Z U. S A. otrzymano 10 pędów daktyli „Daglat Nor" (odmiana algierska), które zostały już zaszczepione w Sarakamadzie. Jerycho i Tyberjadzie.

PLANTACJE DRZEW OWOCOWYCH. W latach ostatnich daje się zauważyć znaczne ożywienie przy robotach plantacyjnych. W r. 1933/34 zasadzono, w/g oficjalnych danych rządu palestyńskiego 780.000 winorośli 418.000 drzew migdałowych, 229.000 drzew figowych, 166.000 drzew oliwnych, 61.400 jabłoni, 14.500 drzew bananowych, 10.000 drzew granatu, 8.850 śliw, 7.100 grusz.

SPRAWA ZALESIENIA PALESTYNY. Prasa palestyńska porusza ostatnio kwestję intensywnego zalesienia kraju. Stwierdza ona, iż Palestyna zakupuje w Ameryce, we Włoszech, a przedewszystkiem

w Turcji wielkie ilości owoców. Drzewa owocowe mogłyby być sadzone w Palestynie, co przyczyniłoby się znacznie do zmniejszenia wywozu gotówki z kraju. Prasa zaznacza, iż Wydział Rolnictwa rządu palestyńskiego sprawę powyższą dotychczas zaniedbał, chociaż ta ma pierwszorzędne znaczenie nietylko ze względu na uzdrowienie stanu finansowego Palestyny, lecz również i ze względu na klimat kraju. Prasa podkreśla, iż sir John Simon w swem sprawozdaniu o Palestynie, zaznaczył, ż w górach Palestyny mogą być z powodzeniem sadzone jabłonie, drzewa orzechowe, a nawet winogrona

PRACE IRRYGACYJNE W OKOLICY AKKO. W/g doniesień prasy arabskiej rząd palestyński ma przedsięwziąć szereg robót irrygacyjnych w okolicy miasta Akko. Stoi to w związku z planami rządu podniesienia rolnictwa arabskiego i zintensyfikowania gospodarki Arabów.

KOLONIZACJA W EMEK ZEWULUN. Wielką przeszkodą przy kolonizacji terenów w Emek Zewulun stanowią błota na terenach sąsiednich, należących do rządu palestyńskiego. Mimo szeregu interwencyj, sprawa ta stoi na martwym punkcie i rząd nic nie czyni w kierunku osuszenia tych terenów.

HODOWLA RYB prowadzona w sadzawkach na gruntach Keren Kajemet w Emek Zewulun, rozwija się pomyślnie. Obszar sadzawek wynosi 140 dunamów. Obecnie urządza się nową sadzawkę. Ryby znajdują łatwy zbyt na rynku wewnętrznym Palestyny. W ciągu 6-ciu miesięcy ilość ryb, sprowadzonych z Europy do tych sadzawek, zwiększyła się sześciokrotnie Niektóre gatunki ryb jak karpie, dochodzą do wagi 10 kg

WYSTAWA WINOGRON. Dn. 15 września b r. otwarta będzie w Chebronie wystawa winogron palestyńskich. W wystawie tej biorą udział przeważnie plantatorzy arabscy. Rząd wyznaczył szereg nagród dla wystawców.

Przemysł

SPIS PRZEDSIĘBIORSTW PRZEMYSŁOWYCH I RZEMIEŚLNICZYCH W PALESTYNIE. Agencja Żydowska przeprowadziła ostatnio opis żydowskich przedsiębiorstw przemysłowych i rzemieślniczych w Palestynie. Rezultatem tego spisu jest 75 tablic, które ukazać się mają w najbliższym czasie. Spis ten daje ciekawy obraz stanu przemysłu i rzemiosła w kraju i wskazuje na potężny rozrost tych gałęzi gospodarki palestyńskiej. Przed wojną ilość żydowskich przedsiębiorstw była b. mała i w znacznej mierze były to małe warsztaty rzemieślnicze.

Ostatnio sporządzony spis obejmuje 3.388 przedsiębiorstw a w tem 970 przedsiębiorstw przemysłowych oraz 2.418 warsztatów rzemieślniczych. Przedsiębiorstwa te produkują najrozmaitsze wyroby, większość których nie była dotychczas znana ani w Palestynie, ani na całym Bliskim Wschodzie. W przemyśle krajowym daje się zaznaczyć wzrost produkcji z miejscowych surowców. Przemysł w Palestynie ma do dyspozycji tani prąd elektryczny, co jest b. ważnem dla dalszej jego rozbudowy. Głównemi produktami przemysłu palestyńskiego są: cement, oleje jadalne, potas, meble, posadzki, mąka, produkty mleczne, cegły, wino, spirytus, czekolada; pończochy, wyroby trykotażowe i tytoniowe. 7% ogólnej ilości przedsiębiorstw — to wielkie fabryki przemysłowe, a 22% — to przedsiębiostwa średniej wielkości, na resztę 71% składają się warsztaty rzemieślnicze. We wspomnianych 3.388 przedsiębiorstwach pracuje 19.995 robotników, przyczem 44% tej cyfry zatrudnionych jest w wielkich przedsiębiorstwach przemysłowych, 30% — w fabrykach średniej wielkości, a 25% — w warsztatach rzemieślniczych. Ogólna wartość produkcji wspomnianych przedsiębiorstw wynosi przeciętnie ŁP. 5.352.000 rocznie przyczem 57% tej sumy przypada na produkcję wielkich przedsiębiorstw, a zaledwie 14% na produkcję warsztatów rzemieślniczych. Kapitał inwestowany we wspomnianych przedsiębiorstwach wynosi ŁP. 5.371.000. — przyczem 81% tej sumy przy-

pada na wielkie przedsiębiorstwa. Zaledwie 10% przedsiębiorstw objętych spisem istniało przed wojną, reszta założona została dopiero po wojnie. W roku ubiegłym powstało 588 nowych przedsiębiorstw przemysłowych, zatrudniających w chwili obecnej 3.235 robotników. Kapitał zainwestowany w tych przedsiębiorstwach wynosi ŁP. 395.000 a ich produkcja roczna ma wartość ŁP 400.000.

ROZWÓJ FABRYKI „ASSIS". Fabryka konserw i soków owocowych „Assis' rozwija się bardzo pomyślnie. Przystąpiono teraz do budowy nowego 3-piętrowego gmachu oraz do urządzenia specjalnych piwnic. Dotychczasowe zabudowania fabryczne okazały się za ciasne, a fabryka naskutek wielkich zamówień zmuszona była do dalszej rozbudowy swej produkcji Obecnie fabryka „Assis" zamierza częściowo opanować i rynek angielski, który w roku ubiegłym pochłonął 65 miljonów puszek konserw owocowych.

FABRYKA GIĘTYCH MEBLI. W Rechowot powstaje obecnie fabryka giętych mebli. Na czele tego przedsiębiorstwa stoją wybitni fachowcy. W przedsiębiorstwie tem zatrudnionych będzie z początku 20 robotników. Fabryka ma rownież produkować rozmaite gatunki koszy.

W POCZĄTKACH SIERPNIA R. B pojawiły się na rynku produkty fabryki Meszi Silk Mills w Ramat Gan. Artykuły tej fabryki wykończone zostały w Ameryce. Wraz z otwarciem własnej farbiarni i wykończalni, artykuły fabryki „Meszi Silk Mills" będą całkowicie produkowane w Palestynie. Ceny ich są niższe od artykułów europejskich i gatunkiem przewyższają japońskie, z któremi mogą konkurować pod względem ceny.

PRZEMYSŁ POŃCZOSZNICZY. FABRYKA POŃCZOCH I SKARPETEK „Gerew", niedawno założona, obecnie przystępuje do rozszerzenia swej produkcji. Produkcja jej wynosić ma 3.000 tuzinów skarpetek i pończoch miesięcznie, w tem 1.500 tuzinów pończoch jedwabnych. W chwili obecnej w fabryce czynne są 4 wielkie maszyny, z których każda wykańcza jednocześnie po 20 pończoch. Fabryka zatrudnia 60 robotników, a kapitał w niej zainwestowany wynosi ŁP. 14.000.

PRZEDSIĘBIORSTWO PRZEMYSŁOWE „GAWISZ'. Pod tą nazwą powstało w Palestynie przedsiębiorstwo przemysłowe które przystępuje do produkcji szyb oraz rozmaitych naczyń szklanych. Kapitał zakładowy tego przedsiębiorstwa wynosi ŁP. 10.000.

PALESTINE GIPSUM CO LTD. Pod tą nazwą powstało w Palestynie nowe przedsiębiorstwo, mające na celu eksploatację kamieniołomów i kopalń oraz produkcję wyrobów ceramicznych.

PRZEMYSŁ METALURGICZNY. Przemysł metalurgiczny w kraju rozwija się pomyślnie. Przemysłowcy tej gałęzi produkcji wystąpili obecnie z szeregiem żądań do rządu palestyńskiego, od zrealizowania których zależny jest dalszy rozwój tych przedsiębiorstw.

NOWE PRZEDSIĘBIORSTWO AUTOMOBILOWE. P. n. „Palestine Automobile Corp. LTD" powstało w Palestynie nowe pzedsiębiorstwo automobilowe. Przedsiębiorstwo to zajmować się będzie produkcją niektórych składowych części motorów, budową karoseryj, oraz montowaniem części. Przedsiębiorstwo to zamierza również utworzyć nowe linje autobusowe.

PIERWSZE WYROBY HUTY SZKLANEJ W RISZON LE ZION Na rynku palestyńskim ukazały się pierwsze wyroby huty szklanej w Riszon le Zion. Huta przystępuje obecnie do produkowania rozmaitych naczyń oraz szkła aptecznego.

PRZEMYSŁ FARMACEUTYCZNY. W Rechowot powstało nowe przedsiębiorstwo p. n. „Tamar", produkujące rozmaite artykuły farmaceutyczne. Fabryką kieruje wybitny fachowiec. Zatrudnionych ma być 20 robotników. Produkcja miesięczna fabryki wyniesie 1 tonnę miesięcznie.

„JERUSALEM FILM PROMOTING CO." W Jerozolimie powstało pod powyższą nazwą przedsiębiorstwo filmowe, mające na celu produkowanie filmów z życia palestyńskiego. Kapitał zakładowy towarzystwa wynosi ŁP. 1.5000.

Ruch budowlany

RUCH BUDOWLANY W PALESTYNIE W R. 1933. W r. ub. inwestowano w ruchu budowlanym w kraju sumę ŁP. 5.600.000. Wzrosła również ilość wydanych zezwoleń na budowę domów. Kwota przeciętna, inwestowana w budowie domu w Jerozolimie wynosiła ŁP. 1.550,9, a w Tel-Awiwie — ŁP. 750. Większy ruch budowlany zaznaczył się również w kolonjach: Petach Tikwa, Rechowot, Riszon le Zion i Ramat Gan.

RUCH BUDOWLANY W TEL-AWIWIE. Wydział techniczny magistratu Tel-Awiwu wydal zezwolenia na budowę domów w rozmaitych miesiącach 1934 r. jak następuje: w marcu — na wybudowanie 1.044 pokoi i 29 sklepów, w kwietniu — 1.121 pokoi i 26 sklepów, w maju — 1.081 pokoi i 25 sklepów. Jak widać z powyższych danych, ruch budowlany w ostatnich miesiącach stał prawie na jednakowym poziomie. Dane dotyczące ruchu budowlanego w czerwcu nie zostały jeszcze ogłoszone. Należy jednak przypuszczać, że również i w tym miesiącu cyfry wydanych zezwoleń utrzymają się na niezmiennym poziomie.

RUCH BUDOWLANY W RISZON LE ZION. W ostatnich miesiącach daje się zaznaczyć silny ruch budowlany w kolonji. Dotychczas wydawano miesięcznie 15 pozwoleń na budowę domów. W miesiącu lipcu udzielono 20 pozwoleń, a w pierwszych tygodniach miesiąca sierpnia udzielono 26. Na zachód od kolonji powstaje obecnie na 40 działkach dzielnica robotnicza, a na 70 działkach nowa dzielnica pod nazwą „Tel-Hurwic"; na wschód od kolonji powstaje dzielnica — pod nazwą „Geula". W kolonji brak wykwalifikowanych robotników budowlanych.

NOWE PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWLANE. F. n. Anglo-Palestine Building Corp." powstało w Palestynie nowe przedsiębiorstwo budowlane, które postawiło sobie za zadanie wybudowanie t. zw. miast-ogrodów. Kapitał zakładowy przedsiębiorstwa wynosi ŁP. 15.000.

Handel

HANDEL ZAGRANICZNY PALESTYNY W MARCU B. R. Handel zagraniczny Palestyny w marcu b. r. przedstawia się jak następuje: import Palestyny wynosił ŁP. 1.266.437 (ŁP. 966 w marcu ub. r.), eksport zaś (łącznie z reeksportem) wynosił ŁP. 906.089 (ŁP. 644.864 w marcu ub. r.). Nadwyżka importu nad eksportem wynosiła więc ŁP. 360.348 — wobec ŁP. 321.615 w tym samym okresie roku ubiegłego W okresie wspomnianym wzmógł się znacznie import artykułów spożywczych (jęczmień, ryż, masło, ryby, cukier, kartofle) oraz import cementu, artykułów sanitarnych, wyrobów żelaznych, drzewa budowlanego, kompletów skrzynkowych, towarów włókienniczych, produktów chemicznych oraz medykamentów.

HANDEL SYRYJSKO - PALESTYŃSKI. Import Syrji z Palestyny wynosi 2% ogólnego importu Syrji. Import Syrji z Palestyny obejmuje ryby, ser, warzywa, pomarańcze, migdały, cement, oliwę, wina, mydło, konfekcję, wyroby skórzane, i wyroby drzewne. Import Syrji z Palestyny, w porównaniu z ogólnym importem Syrji, przedstawiał się w latach ostatnich, jak następuje:

rok	ogólny import Syrji w LLS	Import Syrji z Palestyny w LLS
1929	72.998.401	1.407 264
1930	63.526.308	1 238.366
1931	57.968.647	1.075 046
1932	58.499.607	1.191.463
1933	45.176.158	902.797

„NEAR EAST" O TARGACH LEWANTYŃSKICH. Omawiając sprawozdanie Związku Przemysłowców Brytyjskich z Targów Lewantyńskich. „Near East", podkreśla z zadowoleniem, iż udział przemysłu wielkobrytyjskiego w tegorocznych Targach Lewantyńskich przyniósł już należyte rezultaty i że wszyscy wystawcy brytyjscy wyrazili swoje zadowolenie z tranzakcyj na tych Targach zawartych.

UDZIAŁ PALESTYNY W TARGACH SALONICKICH. Rząd palestyński przyjął zaproszenie rządu greckiego w sprawie udziału Palestyny w najbliższych Targach Salonickich. W związku z powyższem prasa palestyńskia omawia obecnie stosunki handlowe palestyńsko-greckie oraz możliwości ich dalszej rozbudowy.

IMPORT JAJ. Wobec zwiększonej imigracji, a temsamem i wzrostu ludności daje się zauważyć na rynku palestyńskim większe zapotrzebowanie na jaja. Ostatnio sprowadzono większe transporty jaj z Turcji. Jaja te sprzedawane są na rynku palestyńskim w cenie od ŁP. 2,5 do ŁP. 3. — za skrzynię (1.440 sztuk). Ceny ich uległy ostatnio zniżce, gdyż dotychczas wynosiły one ŁP. 3,1 za skrzynię. Ceny jaj produkcji miejscowej przedstawiają się jak następuje: za 100 jaj z gospodarstw żydowskich (najlepszy gatunek) płaci się 0,5 ŁP., a z gospodarstw arabskich (niższy gatunek) ŁP 0,28.

KARTEL IMPORTERÓW MASŁA. Importerzy masła doszli do porozumienia w sprawie utworzenia kartelu. W związku z tem na rynku palestyńskim już daje się zauważyć wzrost cen masła. Ceny te przedstawiają się w chwili obecnej, jak następuje: za 50 kg. masła łotewskiego płaci się od ŁP. 4, do ŁP. 5 — za kg. masła australijskiego— ŁP. 5. — do ŁP. 5,2 — za 50 kg. masła duńskiego — ŁP. 5,5 — za 50 kg. australijskiego — ŁP. 5.

KAWA. Ogólny spadek ceny kawy na rynku międzynarodowym wpłynął również na zniżkę cen za ten produkt w Palestynie. Obecnie eksporterzy zagraniczni sprzedają kawę cif Jaffa-Hajfa za ŁP. 52. — za tonnę.

SYTUACJA NA RYNKU DRZEWNYM. Począwszy od czerwca br. daje się zauważyć znaczne zmniejszenie zapotrzebowania na drzewo budulcowe. Jest to wynikiem zmniejszonego ruchu budowlanego w Tel-Awiwie. Według przypuszczeń importerów, wwóz drzewa do Palestyny nadal jednak będzie wzrastać, albowiem przewidywane są większe roboty budowlane na terenie kolonij osiedli palestyńskich.

NOWA SPÓŁDZIELNIA HANDLOWA W TEL-AWIWIE. P. n. „Marcholet" powstała w Tel-Awiwie nowa spółdzielnia handlowa. Ma ona na celu unormowanie sprawy zakupu oraz racjonalnej rozsprzedaży jak również uniezależnienia się drobnego kupca od hurtowników, dyktujących ceny rynkowe.

Wkrótce zbudowany zostanie w Hajfie dom składowy na 2 miljony skrzynek owoców cytrusowych. Przypuszczalnie zostanie on wykończony na bieżący sezon eksportowy owoców cytrusowych.

Finanse i bankowość

DZIAŁALNOŚĆ POWSZECHNEGO BANKU HIPOTECZNEGO. Powszechny Bank Hipoteczny (General Mortgage Bank Ltd.) ogłosił szczegółowe sprawozdanie ze swej działalności za rok 1933. Bank ten udzielił w roku sprawozdawczym 225 nowych pożyczek (w roku 1932 — 49 pożyczek) na ogólną sumę ŁP. 137.500 (w roku 1932 — ŁP. 24.860), pozatem bank ten udzielił 25 dodatkowych pożyczek na ogólną sumę ŁP. 9.425. Kapitał zakładowy banku wynosi ŁP. 250.000, przyczem do dnia 31 lipca b. r. wpłacono ŁP. 181.795. Bank ten rozwija bardzo ożywioną działalność i ma wielkie zasługi na polu rozbudowy miast palestyńskich: General Mortgage Bank Ltd. wypłacał swoim akcjonarjuszom następujące dywidendy:

Rok 1932 — 4%
„ 1930 — 3%
„ 1931 — 5%
„ 1932 — 5%
„ 1933 — 6%

Bank ten udziela pożyczek do wysokości 60% wartości budynku, przyczem przy obliczeniu tem nie wchodzi w rachubę wartość placu. Ogólne wierzytelności banku z tytułu pożyczek na dzień 31 lipca b. r. wynosiły ŁP. 595 200.

MIEJSKI BANK HIPOTECZNY. W Palestynie powstał obecnie nowy bank z kapitałem 50.000 ŁP, który ma za zadanie udzielanie pożyczek pod zastaw nieruchomości miejskich.

„ANGLO-PALESTINE BANK". Działalność banku obejmuje coraz szersze pole. Naskutek wielkiej ilości tranzakcyj bankowych, bank ten zmuszony jest do rozszerzenia dotychczasowego lokalu biurowego. Obecnie bank przystępuje do budowy trzeciego piętra w swym dawnym gmachu. Poza tem na zakupionym nowym placu bank zamierza wybudować dodatkowy gmach bankowy

ROZWÓJ BANKU „ZERUBAWEL". W ostatnich miesiącach dał się zaznaczyć wielki rozrost Banku „Zerubawel". Do banku tego zgłosiło swój akces 29 spółdzielni kredytowych. Bank ten staje się stopniowo centralnym organem finansowym kooperatyw w Palestynie. Bank ten podwoił ostatnio swój kapitał zakładowy i czynione są starania, by wzmocnić jego podstawy finansowe, tak by mógł on należycie wywiązywać się ze swych zadań. W ciągu ostatnich 6-ciu miesięcy bank ten udzielił pożyczek 22 spółdzielniom na sumę ŁP. 27 250. Łącznie z kwotą ŁP. 71.826, które bank wypożyczył do 1 stycznia 1934 r., ogólna kwota należności banku z tytułu pożyczek wynosi ŁP. 79 076 W ciągu ostatnich 6-ciu miesięcy bank rozsprzedał 11.000 obligacyj. Do · stycznia r. 1934 ilość sprzedanych obligacyj wynosiła 22.000. Dyrekcja banku czyni starania celem uzyskania większych kredytów, któreby postawiła do dyspozycji rozmaitych spółdzielni kredytowych. Bank ten rozwija ostatnio intensywną działalność w Tyberjadzie, która wiele ucierpiała naskutek ostatniej katastrofy powodzi. Bank wyznaczył większą kwotę celem udzielania pożyczek o niskiem oprocentowaniu, które będą spłacane w ratach pięcioletnich. Pozatem bank wyznaczył większą sumę na wybudowanie wielkich hal targowych, w których skoncentruje się większą ilość drobnych kupców oraz pewną część warsztatów rzemieślniczych.

BANK „MIZRACHI". Bank „Mizrachi" rozszerzył ostatnio swoją działalność. Dyrekcja banku zakupiła większy plac w Tel-Awiwie i przystępuje do budowy gmachu bankowego

HALWAA WE'CHISACHON W CHEDERZE. Ogłoszone zostało sprawozdanie z działalności kasy pożyczkowo-oszczędnościowej Halwaa We'chisachon w Chederze. Większość członków kasy to koloniści (241 osoby). Resztę stanowią rzemieślnicy i inni ze stanu średniego. Kasa ta rozciąga swą działalność na inne osiedla, leżące w pobliżu Chedery. W ubiegłym roku kwota złożonych depozytów wynosiła ŁP. 6.300. Kasa rozwi,a bardzo intensywną działalność kredytową, a obecnie przystępuje do dalszego rozszerzenia swej działalności. W roku ubiegłym dywidenda wypłacona członkom wynosiła 5%.

NOWY BANK W JEROZOLIMIE. W Jerozolimie powstał p. n. Bank A. M. i I. Heilbronner nowy bank z kapitałem zakładowym ŁP. 10.000. Dyrektorem banku jest p. dr. W. Heilbronner, b. bankier berliński. Bank ten zajmuje się wszelkiemi operacjami bankowemi a szczególnie udzielaniem pożyczek na budowę domów.

Komunikacja

SPRAWA PRZEBUDOWY PORTU JAFFSKIFGO. Sprawa przebudowy portu jaffskiego jest stale przedmiotem badań rządu palestyńskiego Ostatnio odbyło się wspólne posiedzenie władz portowych i celnych przy udziale przedstawicieli Izb Handlowych w Jaffie i Tel-Awiwie. Na zebraniu tem omawiana była powyższa sprawa, jak również sprawa odciążenia portu jaffskiego przez skierowanie niektórych okrętów oraz transportów do portu hajfskiego. Przedstawiciele izb handlowych wysunęli żądanie obniżenia kosztów transportu i przesyłki z Jaffy do Hajfy

POŁĄCZENIE SAMOCHODOWE MIĘDZY HAJFĄ A BAGDADEM. Projekt stałego połączenia autobusowego między Hajfą a Bagdadem został już zrealizowany przez firmę Chaim Netanel. Prasa syryjska podkreśla, iż nowe połączenie między Hajfą a Bagdadem, które jest o 200 km. krótsze od trasy Damaszek—Bagdad przyczyni się do zmniejszenia ruchu transportowego z Iraku do Syrji. Prasa domaga

się od francuskich władz mandatowych wprowadzenia szeregu udogodnień transportowych oraz obniżenia rozmaitych opłat i kosztów przewozu w celu zwiększenia, a conajmniej utrzymania na dotychczasowym poziomie, transportu z Iraku do Syrji i z Syrji do Iraku

RZĄD ROZPOCZĄŁ PRACĘ NAD BUDOWĄ drogi, łączącej Chederę z Chebronem i Pardesem Chany. W ten sposób Chedera będzie połączona z wieloma osiedlami w Samarji.

BUDOWA NOWEJ SZOSY. Wydział Robót Publicznych przy rządzie palestyńskim przystąpił do budowy nowej szosy z Tulkierem do morza Śródziemnego. Roboty rozpoczęte mają być ukończone za pół roku.

Praca

SPRAWA ZATRUDNIENIA ROBOTNIKÓW ZYDOWSKICH jest nadal roztrząsana przez prasę palestyńską. Prasa podaje ciekawe dane, dotyczące zatrudnienia robotników żydowskich i arabskich w plantacjach żydowskich w Palestynie. I tak na ogólny obszar 140.000 dunamów ziemi, należących do Żydów, na 22.000 dunamach — pracują wyłącznie robotnicy-Żydzi, na 20.000 — Żydzi przy małym udziale Arabów, na 30.000 — Żydzi ze znacznym udziałem Arabów, na 70.000 — wyłącznie Arabowie.

ROBOTNICY ARABSCY A POWSZECHNA ORGANIZACJA ROBOTNICZA. „Al Islamia" zamieszcza artykuł wstępny, w którym omawia sytuację na rynku pracy w Palestynie oraz sprawę organizacji robotników arabskich. Autor zaznacza, iż Egzekutywa Arabska powinna przedsięwziąć wszelkie kroki, by arabski ruch robotniczy skonsolidować i zjednoczyć pod swojemi auspicjami.

ARABSKIE ORGANIZACJE ROBOTNICZE Wśród robotników arabskich daje się zaznaczyć pęd w kierunku organizowania się. Poza organizacjami w Jerozolimie, Hajfie i Jaffie, powstała arabska organizacja robotnicza w Sychem. Organizacja ta rozpoczęła już akcję ekonomiczną.

Imigracja

IMIGRACJA DO PALESTYNY w b. r. Według danych Agencji Żydowskiej przybyło do Palestyny w sierpniu b. r. 2.760 imigrantów. Cyfra ta nie obejmuje imigrantów, którzy przybyli drogą lądową oraz turystów, którzy w ciągu tego miesiąca otrzymali zezwolenie na legalny pobyt w Palestynie. W ciągu 8 miesięcy b. r. przybyło do Palestyny 22.062 legalnych imigrantów żydowskich. Jeśli do tej cyfry doliczymy imigrantów przybyłych drogą lądową oraz turystów, którzy zalegalizowali swój pobyt w kraju, otrzymamy cyfrę ponad 23 tys. W tym samym okresie roku ub. przybyło do kraju tylko 16.178 imigrantów. W ciągu więc 8 miesięcy zwiększyła się imigracja żydowska do Palestyny o 40% w porównaniu z rokiem ub. We wspomnianym okresie przybyło do Palestyny 4.611 kapitalistów, podczas, gdy w tym samym okresie roku ub. — 2.225. W roku 1933 przybyło 41.891 osób, z których 38.656 było Żydów. Z liczby powyższej było 29.101 imigrantów, resztę zaś stanowili turyści, którzy otrzymali zezwolenie na osiedlenie się w Palestynie. Z ogólnej liczby zarejestrowanych emigrantów - Żydów w liczbie 30.327, 3.250 posiadało kapitał powyżej ŁP 1.000. Z ogólnej liczby żydowskich imigrantów 30.327, przybyłych z Polski było 13.125, z Niemiec — 5.392, z Rumunji — 1 411, z Grecji — 1 256, z Ameryki — 1.160. W ciągu tego roku 1.505 osobom odmówiono pozwolenia na wjazd do Palestyny. Wśród ogólnej liczby imigrantów było 12 762 mężczyzn, 11.306 kobiet, 3.196 chłopców i 3.063 dziewczyn. 6.733 było poniżej lat 18-u, 17 494 osób od 18 — do 35 lat Z ogólnej ilości przybyłych 3.002 było niewykwalifikowanych robotników, 1.685 — robotników rolnych, 1714 kupców, 1710 przedstawicieli wolnych zawodów.

IMIGRACJA ŻYDOWSKA DO PALESTYNY W PIERWSZEJ POŁOWIE 1934 R. Według oficjalnych danych rządu

palestyńskiego ilość przybyłych imigrantów w pierwszej połowie b. r wynosiła ogółem 16.333 osoby. Imigracja ta przedstawiała się, jak następuje:

	Ogółem	w tem nie-Żydów
Kapitaliści z kap. pow. ŁP. 1.000	2 258	16
Ich członkowie rodzin	2.053	9
Kapitaliści z kap. pow. ŁP 500	15	—
Ich członkowie rodzin	15	—
Rzemieślnicy z kap. pow. ŁP. 250	76	—
Ich członkowie rodzin	107	—
Duchowni	183	127
Ich członkowie rodzin	86	2
Studenci	570	29
Na podstawie zezw. pracy	4.992	148
Ich członkowie rodzin	4 117	24
Przybyli na podstawie „driszot"	1.718	144

Warto zaznaczyć, że wśród 16.333 przybyłych jako imigrantów, znajduje się już 1.829 turystów, którzy zalegalizowali swój pobyt w kraju.

IMIGRACA Z SYRJI DO PALESTYNY. Prąd imigracyjny z Syrji do Palestyny stale się wzmaga. Bezpośrednią przyczyną tej imigracji jest ciężki stan gospodarczy Syrji oraz znaczne bezrobocie, które w chwili obecnej obejmuje tam 120.000 osób.

Miasta

TEL-AWIW

Oficjalna statystyka Tel-Awiwu podaje cyfrę dochodu z podatków za okres 3 miesięcy b. r. budżetowego w wysokości ŁP. 63.744. W ciągu miesiąca czerwca zanotowano podania na uzyskanie pozwoleń budowlanych na 1574 pokoi i 40 sklepów na obszarze 38.700 m.^{2} w lipcu zaś na 1152 pokoi i 40 sklepów na obszarze 38.700

TYBERJADA

ROZBUDOWA TYBERJADY. Rząd palestyński wyznaczył ŁP. 33.000 na rozbudowę Tyberjady. Z sumy tej od ŁP. 6.000 — 7.000 wyznaczonych jest na budowę i naprawę szos, a ŁP 23.000 na odbudowę domów zniszczonych podczas ostatniej katastrofy. Wyznaczona kwota będzie spłacana przez magistrat miasta Tyberjady po 5-ciu latach, przyczem stopa procentowa od sumy wynosić będzie 3%.

BLISKI WSCHÓD

TRANSJORDANJA

HIS MAJESTY'S STATIONNERY OFFICE opublikowało 10 września r. b. tekst traktatu przyjaźni, zawartego między Transjordanją a Arabją, który został podpisany w Jerozolimie 27 lipca r. 1933, a wymiana ratyfikacji którego nastąpiła w Kairze 21 grudnia 1933 r.

Art. 14 tego układu przewiduje wspólne wysiłki urzędników pograniczy obu krajów nad utrzymaniem spokoju wzajemnego i w celu zapobieżenia wszelkim ewentualnym zamieszkom.

ROKOWANIA EMIRA ABDULLI z opozycją. W związku ze zbliżającemi się wyborami do Rady Ustawodawczej emir Abdulla zaprosił do siebie przedstawicieli opozycji, od których domagał się zaprzestania gwałtownej kampanji celem utrzymania koniecznego spokoju przy nadchodzących wyborach.

DOOKOŁA WYBORÓW RADY USTAWODAWCZEJ. W niektórych kołach politycznych w Ammanie krytykowane są zarządzenia administracyjne rządu dotyczące najbliższych wyborów do Rady Ustawodawczej. Krytyka ta wywołała wielki ferment w społeczeństwie transjordanskiem i rząd był zmuszony wydać nowe zarządzenia w tej sprawie.

SYRJA

HANDEL ZAGRANICZNY SYRJI. Wartość handlu zagranicznego Syrji w pierwszych 3-ch miesiącach roku bieżącego wynosiła LLS. 11.473.766, wobec LLS. 14 855,005 w tym samym okresie roku ubiegłego. Import Syrji w tym okresie r. b. wynosił LLS. 8.401 785, wobec 11.260.250 w roku ubiegłym. Eksport zaś wynosił w tym okresie r. b. LLS. 3 071.981 wobec LLS. 3.594 835.

BILANS HANDLOWY. W 1932 roku przywieziono do Turcji 660.000 tonn towarów o wartości 970 miljonów, zaś w 1933 roku — 721.000 tonn o wartości 905 miljonów. Odnośne cyfry dotyczące eksportu przedstawiają się jak następuje: w r. 1932 — 129.000 tonn o wartości 342 miljony, w 1933 roku — 135.000 tonn o wartości 347.000 miljonów. Deficyt więc wyniósł w 1932 roku 627 miljonów, a w 1933 — 556 miljonów.

NA PODSTAWIE OSTATNIEGO RAPORTU opublikowanego przez ministerstwo komunikacji konstatujemy, że wartość dokonanych tranzakcyj w 1933 roku spadła o 61 miljonów fr. w porównaniu z 1932 rokiem (w 1933 roku — 1.251 miljonów franków, zaś w 1932 — 1.312). Ten spadek należy przypisać zniżce cen.

W/G DONIESIEŃ PISMA „LE COMMERCE DU LEVANT" w związku z pertraktacjami odnośnie układu celnego między Syrją i Egiptem prowadzone są rokowania w sprawie zainstalowania regularnej linji lotniczej między temi dwoma krajami.

CŁO PRZY WWOZIE TOWARÓW z Syrji do Transjordanji zostało zniesione.

UDZIAŁ SYRJI NA TARGACH W KABULU. Sfery gospodarcze Syrji czynią obecnie przygotowania do licznego udziału na Targach w Kabulu.

EKSPORT MYDŁA. Eksport mydła z Syrji przedstawiał się w ostatnich latach, jak następuje: w r. 1930 eksportowano 827 tonn za sumę Ł. 128.150, w r. 1931 — 614 tonn za Ł 97.709, w r. 1932 — 896 tonn za Ł. 105.103, w r. 1933 — 935 tonn za Ł. 126.209 Eksport mydła syryjskiego głównie kierowany jest do Iraku. I tak w r. 1931 wynosił on do tego kraju Ł. 61 591, w r. 1932 — Ł. 94.604, w r. 1933 — Ł 123.285

CIĘŻKA SYTUACJA GOSPODARCZA CHORANU. Sytuacja gospodarcza Choranu jest nadal bardzo ciężka. Udzielone przez Bank Rolny rolnikom chorańskim kredyty wynoszą Ł. 400.000 Rząd zrezygnował z wszelkich należnych mu kwot w Choranie. Rząd syryjski zmienia zasadniczo swoją dotychczasową politykę w odniesieniu do tej dzielnicy. Zamiast uprawiania filantropji, rząd zamierza przeprowadzić szereg robót publicznych, jak np. kopanie studzien, przeprowadzanie prac nawadniających i t. p.

EMIR ALI ABDUL AZIS AL JAZIRI został mianowany syryjskim attache w Paryżu.

EMIGRACJA I IMIGRACJA. Ilość emigrantów z Libanu w 1933 roku wzrosła w porównaniu z rokiem 1932 z 1.646 do 2.324. Ilość imigrantów natomiast spadła z 1932 r. z 2.744 do 1.090 w 1933 roku.

Między rządami iraskim a syryjskim doszło do porozumienia w sprawie przesiedlenia do Syrji 1.400 krewnych i członków rodzin tych Assyryjczyków, którzy w roku bieżącym przedostali się do Syrji.

RYNEK PRACY. Przemysłowcy syryjscy dotkliwie odczuwają konkurencję zagranicy. Największa ilość bezrobotnych jest w przemyśle tkackim, garbarskim, węglowym. Obserwujemy również znaczną zniżkę cen.

ILOŚĆ MIESZKAŃCÓW SYRJI. Według oficjalnych danych statystycznych ilość mieszkańców Syrji w końcu marca b. r. wynosiła 1.898.069. Główne miasto Damaszek posiadało 238.064 mieszkańców

EGIPT

HANDEL ZEWNĘTRZNY w 1933 roku wykazuje wzrost obrotów w porównaniu z 1932 roku. Saldo aktywne bilansu handlowego wzrosło o przeszło 25.000.000 funtów egipskich.

W/G. WYDZIAŁU STATYSTYCZNEGO ministerstwa finansów, ogólny import Egiptu w maju b. r. wynosił ŁE. 2.071.324 w porównaniu z ŁE. 1.194.379 w tymże okresie roku ubiegłego. Ogólny eksport Egiptu wraz z cyfrą eksportu bawełny wynosił w tym okresie r. 1934 ŁE. 1.731.262 w porównaniu z ŁE. 2.230.152 w tymże okresie r. ub. Wywóz bawełny w maju r. b. wyniósł ŁE. 1.363.573 w porównaniu z ŁE. 1.696.102 w tymże okresie roku ubiegłego.

ABDEL RAZZAK ABUL KHEIR BEY, generalny dyrektor Celnego Urzędu Administracyjnego i Abdel Hamid Badawi Pasza, prezes Państwowego Departamentu Prawnego doszli w sierpniu r. b. do porozumienia w sprawie warunków zawarcia układu handlowego.

Państwowe koleje egipskie zamierzają zwrócić się z prośbą o nadesłanie ofert na dostawę 20 lokomotyw i 100 wagonów.

ZRZESZENIE HANDLOWE JAPOŃSKO-EGIPSKIE. Delegacja japońska w powrotnej drodze z Anglji zwiedziła Kair, celem nawiązania ściślejszych stosunków handlowych ze sferami gospodarczemi Egiptu. Założone zostało zrzeszenie handlowe japońsko-egipskie, które czuwać będzie nad stałym rozwojem stosunków handlowych między temi krajami. Do Egiptu ma przybyć z Japonji specjalny delegat, który na miejscu pracami temi kierować będzie.

RZĄD EGIPSKI ZATWIERDZIŁ PLAN nabycia 20 wagonów kolejowych na Węgrzech wzamian za nabycie bawełny egipskiej.

TOWARZYSTWO „NAVIGATION COMPANY", w którem koncentrują się interesy Egiptu, Turcji i Syrji, uruchomiło w lipcu r. b. nową linję okrętową między Egiptem i Turcją via Syrja.

ILOŚĆ OKRĘTÓW, które przepłynęły przez kanał Suezki w ciągu 7 miesięcy roku bieżącego, wynosi 3.265 w porównaniu z 3.047 w tym samym okresie roku 1933. Ogólne dochody wyniosły 498.670.000 franków, co stanowi wzrost o 16.610.000 franków w porównaniu z tym samym okresem r. ubiegłego.

DEPARTAMENT DLA BUDOWY Dróg i Mostów w Egipcie przystępuje do budowy autostrady przez pustynię, rozciągającą się między Aleksandrją a Kairem. Droga ta biec będzie w linji prostej począwszy od pi-

ramid do Dekheli lub Agamy. Przebycie tego odcinka trwać będzie 2 godziny.

DYWIDENDA OD AKCYJ Banku Narodowego Egipskiego została określona na 8 sh. od akcji (4% rocznie). Dywidenda miała być wypłacona 1 września.

IRAK

NOWY gabinet iraski uformowany został dnia 27 sierpnia w następującym składzie: Al' Jawdat Beg — Premjer Ministrów i Minister Spraw Wewnętrznych, Jamil Beg Midfai — Minister Spraw Obrony Państwa, Nouri Pasza es Said — Minister Spraw Zagranicznych, Jamal Beg Baban — Minister Sprawiedliwości, Yusuf Beg Ghanima — Minister Spraw Finansowych, Arszad Beg Umari — Minister Spraw Gospodarczych i Komunikacji, Abdul Hussain Chelabi — Minister Oświaty.

Poprzedni Premjer Ministrów objął stanowisko Ministra Obrony w nowym gabinecie i Jamal Beg Baban pozostał nadal na stanowisku Ministra Sprawiedliwości.

PROWADZONE SĄ PERTRAKTACJE ZE STRONY iraskiego ministerstwa spraw zagranicznych w sprawie stworzenia nowych placówek konsularnych w Paryżu, Rzymie i Tabrycu. Konsulat Saudji — Arabja będzie przyłączony do Ambasady Iraskiej w Egipcie Sekretarze ambasad będą jednocześnie pełnili obowiązki konsulów.

W KOŃCU SIERPNIA przybyła z Z. S. R. R. delegacja do Bagdadu w celu zakupu daktyli, wełny i innych produktów iraskich

NOWA PLACÓWKA KONSULARNA. Celem dalszego ułatwienia stosunków handlowych między Irakiem i Bombajem, rząd iraski zatwierdził plan stworzenia placówki konsularnej w porcie.

AHMED EFFENDI ISZAKI, prezes Iraskiej Komisji Kolonizacyjnej ma przybyć do Palestyny z ramienia iraskiej rady ministrów, w celu zbadania możliwości kolonizacyjnych tego kraju.

PRÓBKI PSZENICY uprawianej w nowo-nawodnionych obszarach nad Tygrysem w Iraku, zostały wysłane do Londynu celem zbadania ich przez ekspertów Komisji dla Handlu Zbożem w Londynie

NOWA FABRYKA ZAPAŁEK. Rząd iraski udzielił koncesji dwóm kupcom iraskim na wybudowanie wielkiej fabryki zapałek. Fabryka taka ma duże możliwości rozwoju, a wyroby jej znajdą łatwy zbyt na rynku wewnętrznym.

IRASKIE MINISTERSTWO SPRAW GOSPODARCZYCH I KOMUNIKACJI ma wysłać kilku badaczy do północnego Iraku, celem przygotowania planów wielkich obszarów tej okolicy.

DONOSZĄ, ŻE KUPCY Z BASORY I BAGDADU zwrócili się do japońskich firm okrętowych w sprawie uruchomienia linji okrętowej do Zatoki Perskiej w celach konkurencyjnych z linjami brytyjskiemi, przez które dotychczas szła większość ładunków. Projekt ten pozostaje w związku z zamiarem właścicieli brytyjskich okrętów podwyższenia stawek frachtowych na zboże i daktyle.

NAFTA ZŁÓŻ NAFTOWYCH DOSTANIE się już w początkach września poprzez rurociąg naftowy do Hajfy

SPRAWY GRANICZNE W związku z kwestjami pogranicza Iraku, które nabierają coraz większego znaczenia, iraskie ministerstwo spraw zagranicznych mianowało nadintendanta spraw pogranicza, który będzie podlegał ministerstwu spraw wewnętrznych.

RUCH AUTOMOBILOWY między Irakiem a Palestyną znacznie się ożywił, co wpłynie dodatnio na rozwój stosunków handlowych między temi krajami.

DEPARTAMENT ZDROWIA przy ministerstwie spraw wewnętrznych, przedłożył rządowi projekt budowy nowego szpitala w mieście Khaniqiu ze względu na znaczenie tego miasta przy tranzycie między Persją i Irakiem.

PROPAGANDA TURYSTYKI. Iraskie ministerstwo spraw zagranicznych przystępuje do utworzenia turystycznego biura propagandy w Londynie, w celu zwiększenia ruchu turystycznego z Anglji do Iraku.

TURCJA

30-GO WRZEŚNIA OTWARTA zostanie piąta konferencja bałkańska w Istambule.

TURECKI MINISTER SPRAW zagranicznych udał się 7 września b. r. z Istambułu do Aten celem ratyfikacji układów grecko-tureckich.

NA DZIEŃ 24 WRZEŚNIA r. b. przypada w Istambule otwarcie Międzynarodowego Kongresu Parlamentarnego.

W DN. 30 SIERPNIA B. R. TURCJA obchodziła uroczyście „Dzień Lotnictwa". W dniu tym Liga Lotnicza zademonstrowała przed narodem 26 nowych samolotów.

W SIERPNIU ODBYŁA SIĘ INAUGURACJA linji kolejowej Yoshati — El-Azis, której długość wynosi 3.195 km. Została ona zbudowana przez republikę turecką. Nowa ta linja kolejowa jest wielkim krokiem w rozwoju wschodniej części kraju pod względem komunikacyjnym, i dzięki niej będzie umożliwiony eksport miedzi afgańskiej. Ostatnia próba wprowadzenia redukcji stawek przewozowych, zainicjowana przez ministra robót publicznych, zwiększyła korzystanie z ulgowych okrężnych biletów.

OSTATNIO WYSZŁO ROZPORZĄDZENIE tureckie, określające wysokość podatku konsumcyjnego na naftę, benzynę i inne paliwa płynne na 8 piastrów za kg. Podatek ten dotyczy również wszelkiego rodzaju olejów mineralnych, surowych, niefiltrowanych i oczyszczonych, które destyluje się poniżej 270°.

REZULTATEM WPROWADZENIA nowej taryfy na państwowych kolejach tureckich jest wzrost dochodów w tej dziedzinie. Na linji kolejowej z Kasaby dochody wynoszą obecnie ŁT. 20.000 dziennie. Obniżenie taryfy kolejowej pozwoli kolejom skutecznie rywalizować z komunikacją samochodową.

SYSTEM REKOMPENSATY, który został wprowadzony w Turcji, wpłynął znacznie na ożywienie stosunków handlowych między Turcją i innemi krajami. Na mocy układu turecko-japońskiego przewiduje się wymianę towarów pomiędzy temi państwami wartości 4 miljonów franków. Zgodnie z tym układem duża ilość towarów japońskich będzie mogła być importowana do Turcji. Dla większości towarów nie oznaczono żadnej granicy maksymalnej; należy jednak podkreślić, że nie więcej niż 5,5 miljona kg. towarów bawełnianych może mieć dostęp do Turcji. Wzamian za to Turcja może eksportować do Japonji wszelkie towary, na które znajdzie nabywców. Układ ten podobny jest do istniejącego już układu turecko-jugosłowiańskiego. Znamienną cechą tego układu jest to, że nie przyznano Turcji 30% nadwyżki w eksporcie, jak to miało miejsce w dotychczasowych układach.

ROZWÓJ CUKROWNICTWA W TURCJI. Poniżej przytoczone cyfry świadczą w Turcji. W roku 1926 ilość zatrudnionych w fabryce cukru w Alpulu wyniosła 794; produkcja cukru tej fabryki osiągnęła w tym roku 459 tonn. W roku 1929 ilość zatrudnionych robotników wzrosła do 2.777, a produkcja do 4.808 tonn. Od roku 1930 rozwój tej gałęzi przemysłu jest jeszcze szybszy, i tak, ilość zatrudnionych robotników w r. 1933 wyniosła 8.737 osób, a produkcja — 30.000 tonn, w porównaniu z 6.500 robotnikami i 16 309 tonnami w r. 1932. Od r. 1926 począwszy, przy uprawie buraków cukrowych zatrudnionych było coraz więcej robotników i podczas gdy w r. 1926 ilość zatrudnionych w tej gałęzi rolnictwa wynosiła 550 osób, to w r. 1930 — wyniosła ona 10.311, a w następnych latach wzrost jej był jeszcze szybszy.

PIERWSZA FABRYKA PAPIERU, która otwarta ma zostać w Turcji, mieścić się będzie w Izmidzie i będzie własnością Sumer-Banku. Czynna ona będzie w początku roku przyszłego. Wydajnośc tej fabryki wyniesie dziennie 35 tonn i założenie jej jest specjalnie ważne nietylko dla zmniejszenia importu tego artykułu z zagranicy, który dotychczas wynosił 5 000.00 ŁT., lecz również ze względu na rozwój innych przedsiębiorstw, dostarczających materjałów pomocniczych. I tak produkcja 35 tonn papieru dziennie będzie wymagała od 3.000 —

4.500 tonn materjałów opałowych. Będzie ona zużywała w ciągu roku 5.000 tonn celulozy. Z początku produkt ten będzie musiał być sprowadzany z zagranicy, lecz w niedługim czasie powstanie fabryka celulozy na miejscu. W pierwszym roku projektowana jest w fabryce papieru produkcja 2.000 tonn tektury, 4.000 tonn papieru pakowego, 4.500 tonn papieru laurowego i 40 tonn bibuły. Ciekawem jest, że plan założenia fabryki papieru w Turcji datuje się od 18-go wieku.

ZAPASY BAWEŁNY w strefie Adana, w Turcji, obliczane są na 3.980 bal. Tureccy producenci opjum sprzedali dotychczas 200 skrzynek opjum dla monopolu.

DZIĘKI ZAPOTRZEBOWANIU ze strony rynków włoskiego, niemieckiego i hiszpańskiego, ceny na jaja tureckie wzrosły. Skrzynka jaj jest obecnie sprzedawana od ŁT. 15—16 w porównaniu z ceną poprzednią ŁT. 10—12.

OSTATNIO zarejestrowana została spółka w Turcji z kapitałem ŁP. 100.000 dla wyrobu i sprzedaży perfum różanych.

PERSJA

ROBOTY PUBLICZNE. W roku 1925 Persja ustaliła podatek na cukier i herbatę, dochody z którego przeznaczone były na budowę kolei transperskiej. Od czasu wprowadzenia tego podatku do 20 marca r. b. dochody wyniosły 677.037.196 ryalów, z której to sumy 642.917.562 ryale wydane zostały do końca ostatniego roku finansowego. Dochody w ostatnim roku wyniosły 97.194.106 ryali. Szczegóły obecnego stanu projektu kolei transperskiej są podane w biuletynie Narodowego Banku Perskiego. Z północnego odcinka powyższej linji kolejowej z Bundar do Teheranu, ogólnej długości 458 km., jest już w budowie odcinek 150 km., ciągnący się od Bundar Szachu nad morzem Kaspijskiem do Shahi. Od Shahi począwszy w kierunku południowym, druga część odcinka długości 75 km. jest również w budowie, a 25 km. zostało już ukończonych. Prace na drugiej części tego odcinka przedstawiają wielkie trudności. Od Shahi do Kanduku najwyższy punkt tej linji leży na wysokości 2.120 m., co pociąga za sobą konieczność zbudowania 60 tunelów i kilku wielkich mostów. Wykonanie tych prac powierzone zostało firmom Angiolini Balocca, S. A. Pizagalli, Motura Zaccheo i B-cia Redlich. Grupa szwedzkich inżynierów „Svenska Enterprenad" zajmuje się budową mostów. Kontrola nad pracami spoczywa w rękach Konsorcjum Kampsax. Liczba robotników, obecnie zatrudnionych na północnym odcinku dochodzi do 20.000. Z południowego odcinka, długości 250 km., obecnie w budowie jest część odcinka od Bandar—Shapur do Salehabad. Z następnej części odcinka Salehabad — Barujird, 125 km. jest w budowie, a 50 km. zostało już wykończone. Na odcinku tym praca jest bardzo utrudniona, albowiem przecina on rzeki Abididz i Abicesar i również pociąga za sobą budowę wielu tunelów i mostów. Prace na odcinku południowym są prowadzone przez 2 perskie firmy Razan i Ecca i włoską firmę Angiolini Balocca, S. A. Ilość robotników zatrudnionych na tym odcinku dochodzi do 15.000.

PRAWA WYBORCZE NOMADÓW. Perskie prawo wyborcze traktujące sprawę nomadów zostało ratyfikowane w końcu lipca r. b. przedtem plemiona nomadów były osiedlone na przeznaczonych obszarach. Nomadzi mieli swego przedstawiciela, oddzielnie wybieranego, w Sejmie Perskim. Przez nadane obecnie prawa, zniesiona została koieczność specjalnych wyborów, gdyż nowe prawo wyborcze czyni z obszarów nomadów dodatkowe okręgi wyborcze, które w przyszłości będą wybierać swych przedstawicieli do Parlamentu w ten sam sposób, co i reszta kraju.

PERSJA NADESŁAŁA do Ligi Narodów swoją kandydaturę na niestałe miejsce w Radzie Ligi, przyznane krajom azjatyckim, a które w tym roku zostało zwolnione.

PRODUKCJA towarzystwa „Anglo-Persian Oil Company, Ltd." wyniosła za miesiąc sierpień r. b. 698.000 tonn; za okres 2 miesięcy 1934 roku wynosi 5.061.000 tonn.

CYPR

KOLONIZACJA ŻYDOWSKA NA CYPRZE. Szereg prywatnych osób oraz towarzystw kolonizacyjnych zakupuje ostatnio na Cyprze większe tereny pod uprawę cytrusów I tak towarzystwo „Cyprus Farming Co." Ltd. zakupiło teren, obejmujący 8.000 dunamów cypryjskich (10.768 dunamów palestyńskich), za który zapłaciło Ł. 16 000. Wspomniane towarzystwo założone zostało przez D-ra Bruna z Chedery i dysponuje kapitałem Ł. 30.000. Warto zaznaczyć, iż zakupiony teren jedynie częściowo nadaje się pod uprawę i dlatego też ogólna cena sprzedażna gruntu była stosunkowo niska. Dobre grunty na Cyprze osiągają cenę nawet Ł. 15 za dunam Prasa grecka na Cyprze występuje przeciwko kolonizacji żydowskiej na Cyprze, i krytykuje ostro administrację angielską, niewprowadzającą ograniczeń przy zakupywaniu ziemi. Według tej prasy zakup ziemi przez Żydów przyczyni się do zwiększenia bezrobocia wśród ludności miejscowej. „Cyprus Farming Co." Ltd. przystępuje do skolonizowania zakupionych terenów przez Żydów niemieckich Pierwsza grupa 40 rodzin ma być wkrótce osiedlona. Koloniści ci mają prowadzić gospodarkę mieszaną. Każda rodzina otrzyma 135 dunamów ziemi, z których 30 przeznaczonych jest pod plantacje, 30 pod pastwisko i 75 na gospodarkę zbożową. Towarzystwo „Matej Kafrisyn Erec Izrael" zakupiło na Cyprze 5.000 dunamów gruntu i przystępuje do robót plantacyjnych. Wszystkie wspomniane towarzystwa zatrudniają wyłącznie robotników miejscowych Pozatem w gospodarkach tych zatrudnionych jest 13 Żydów. Warto zaznaczyć, iż cytrusy cypryjskie są o wiele tańsze, a przez to posiadają większą zdolność konkurencyjną niż cytrusy palestyńskie, a to ze względu na niższe ceny gruntu cypryjskiego, na niższą płacę robotników tamtejszych, oraz ze względu na lepszą pozycję Cypru w porównaniu z Palestyną w sprawach celnych. Prasa palestyńska wskazuje na wielkie niebezpieczeństwo ze strony Cypru dla eksportu cytrusów palestyńskich. Zaznacza ona, iż na Cyprze jest wprawdzie wszystkiego 25.000 dunamów gruntu nadającego się pod uprawę cytrusów, ale obszar ten może dostarczyć 2.000 000 skrzynek cytrusów i tem samem spowodować znaczne straty dla eksportu cytrusów w Palestynie.

KOMISARZ DLA SPRAW HANDLOWYCH CYPRU w Londynie opublikował sprawozdanie gospodarcze za II kw. 1934 r. W okresie tym import wyniósł Ł. 388 221, co w porównaniu z tym samym okresem roku 1933 stanowi wzrost o Ł. 121.939 i o Ł. 22.021 w stosunku do przeciętnej importu za ostatnie pięciolecie Wzrost ogólnej cyfry importu powstał wskutek nadmiernej ilości sprowadzanych artykułów, jak maszyn, wyrobów żelaznych i stalowych do kopalń. Głównie wzrosły cyfry importu cementu, wyrobów bawełnianych, mąki pszennej (+ Ł. 16.001), wyrobów żelaznych i stalowych (Ł. 11.886), maszyn (+ 37.152), samochodów i karoseryj, nafty i ryżu. Wzrost importu mąki nastąpił dzięki bezpośrednio sprowadzonemu ładunkowi 1000 tonn z Australji. Spadek importu wykazuje kawa surowa, artykuły szmuklerskie, lekarstwa, przybory chirurgiczne, nafta, benzyna, drzewo i tytoń w stanie nieobrobionym. Ogólny eksport w omawianym okresie wynosi Ł. 237.271, wykazując wzrost o Ł. 43.279 w porównaniu z tym samym okresem roku 1933, a jednocześnie zniżkę o Ł. 53.360 z przeciętnym eksportem w ciągu ostatniego pięciolecia. Większość artykułów eksportowanych wykazuje wzrost, mianowicie: muły, azbest (+ Ł. 9 758), bawełna surowa, nasiona kminu, hafty, ręczne roboty, rudy żelazne (+ Ł. 9 029) i wełna. Spadek w eksporcie wykazują woły, cytryny i pomarańcze, rodzynki i wino.

OSTATNIO ZOSTAŁY ZNACZNIE POWIĘKSZONE składy celne w porcie Famagusta. Składy te zostaną prawdopodobnie wykorzystane, gdy wszystkie nowe plantacje owoców zaczną rodzić owoce.

STATYSTYKA

Handel zagraniczny Polski z krajami Bliskiego Wschodu

Handel zagraniczny Polski z krajami Bliskiego Wschodu w czerwcu r. 1934 w porównaniu z tymże okresem r. 1933

	CZERWIEC 1933			CZERWIEC 1934		
	Przywóz	Wywóz	Saldo	Przywóz	Wywóz	Saldo
	w tysiącach złotych					
Palestyna	15	342	+327	47	580	+ 533
Egipt	10,42	156	—886	1,486	397	—1,080
Syrja	—	36	+ 36	—	78	+ 78
Persja	6	25	— 19	4	65	— 61
Turcja	35	41	+ 6	6	137	+ 131

Handel zagraniczny Polski z krajami Bliskiego Wschodu w okresie styczeń-czerwiec 1934 w porównaniu w tymże okresem r. 1933

	Styczeń-Czerwiec 1933			Styczeń-Czerwiec 1934		
	Przywóz	Wywóz	Saldo	Przywóz	Wywóz	Saldo
	w tysiącach złotych					
Palestyna	384	2,375	+1.991	780	4.713	+3.933
Egipt	4,503	1,105	—3.398	9.455	1.966	—7,489
Syrja	—	231	+ 231	14	483	+ 469
Persja	174	232	+ 58	197	407	+ 210
Turcja	900	379	— 521	314	358	+ 44

Wywóz rur do krajów Bliskiego Wschodu w lipcu 1934 r. oraz w okresie styczeń—lipiec tegoż roku

	Lipiec 1934		Styczeń—Lipiec 1934	
	Ilość tonn	Wartość zł.	Ilość tonn	Wartość zł.
Palestyna	—	—	2,218,7	988,817,91
Egipt	19,2	8,976,30	1,025,3	86,381,65
Syrja	40,7	17,321,83	2,88,0	117,702,66
Irak		—	44,5	21,898,57

Handel zagraniczny Palestyny

Handel zagraniczny Palestyny w marcu 1934 r. w porównaniu z tymże okresem roku 1933

	Marzec 1933 r.	Marzec 1934 r.
	w funtach palestyńskich	
Przywóz ogółem	1,966,479	1,266,437
w tem towary	941,979	1,243,708
Wywóz ogółem	620,757	891,698
w tem towary	527,036	838,086
Reeksport	24,107	14,391
Tranzyt	14.025	24,023

Główne artykuły przywozu do Palestyny w marcu 1934 roku w porównaniu z tymże okresem roku 1933

	Marzec 1933		Marzec 1934	
	Kwintale	Ł. P.	Kwintale	Ł. P.
Ryż	10,174	9,338	18,229	14,130
Pszenica	77,376	57,572	73,363	45,866
Mąka pszenna	28,002	27,398	28,968	23,330
Bydło (sztuk)	960	10,374	1,854	19,508
Cukier	6,470	5,992	12,183	9,944
Kartofle	4,297	1,588	11,578	7,903
Drzewo budulc. m^3	4,333	9,367	7,013	14,044
Żelazo w sztabach i prętach	17,427	19,485	28,265	17,057
Rury i ich łączniki	10,029	17,618	12,362	25,374
Drzewo na skrz. pom. m^3	5.091	17,532	9.787	31,481
Przędza baweln.	364	5,003	598	8,186
Tkaniny baweln.				
szare	622	4,858	724	5,085
bielone	451	7,303	696	9,305
farb. i druk.	1,823	30,875	1,866	33,503
Tkaniny wełniane	295	18,233	281	19,420
„ jedwabne	409	21.564	725	37,383
Benzyna (litrów)	2,237,630	17,756	2,848,678	14,523
Nafta (litrów)	3233,525	6,481	4,165,376	12,495
Papier do pakowania	2,420	3,388	2,553	3,714
Papier druk.	1,852	3,242	2,835	4,611
Automobile (sztuk)	101	22,489	237	32,654

Główne artykuły wywozu z Palestyny w marcu r. 1934 w porównaniu z tymże okresem r. 1933

	Marzec 1933		Marzec 1934	
	Kwintale	ŁP.	Kwintale	ŁP.
Wino (litrów)	65,290	1,032	82,644	3,079
Pomarańcze (skrz.)	922,246	461,124	1,494,291	747,146
Oliwa	212	1,580	576	3,990
Olej słonecznikowy	—	—	—	—
Migdały	108	423	20	99
Cement	746	1,425	32	87
Pończochy (tuz.)	2,452	659	1,526	390
Mydło	2,522	6,853	2,688	7,462
Zęby sztuczne	—	2,186	—	3,398
Skóry surowe i wyprawione	193	416	293	966

Handel zagraniczny Palestyny w marcu r. 1934 w porównaniu z tymże okresem r. 1933

Kraje	Marzec 1933				Marzac 1934			
	Przywóz	Wywóz	Reeksp.	Tranzyt	Przywóz	Wywóz	Reeksp.	Tranzyt
	w funtach palestyńskich							
W. Brytanja	42,385	9,391	133	—	73,282	4,541	1,146	—
Niemcy	106,440	113,535	520	—	169,778	202.333	455	—
Francja	20,678	15,775	359	—	48,144	21,970	273	—
Włochy	27,967	54,393	27	—	41.119	16,908	146	—
Rumunja	52,042	20,494	—	—	64,398	21,187	11	—
Egipt	42,753	5,481	9,088	317	43,162	3,874	3,375	20
Syrja	56,204	20,792	5,176	1.146	53,480	16,588	4,362	1,549
Irak	14,783	392	4,189	—	18,482	711	770	716
Persja	2,391	—	—	—	3,401	—	—	—
Turcja	31,842	16	140	—	48,401	6	6	—
Arabja	248	130	—	—	247	144	29	—
Polska	18,937	1,445	21	—	32,475	4,243	—	—

SPRAWY CELNE I TRANSPORTOWE

Zmiany w Palestyńskiej Taryfie Celnej

Dodatek do pierwszej ceduli taryfy celnej „Customs Duties Exemption Ordinance 1924" opublikowany w „Palestine Gazette" No. 445 z dn. 7 czerwca 1934 r.

Pojazdy samochodowe, i przeznaczone dla nich opony i dętki sprowadzone bezpośrednio do Palestyny lub odbierane z Urzędu Celnego, naskutek zamówienia dostarczonego przez przedsiębiorstwo, zatwierdzone i odpowiadające warunkom nałożonym przez Wysokiego Komisarza, które utrzymuje regularną komunikację transportową przez pustynię, między Palestyną i Irakiem, są zwolnione z cła, pod następującemi warunkami:

1. że pojazdy i przeznaczone dla nich opony i dętki są jedynie używane dla utrzymywania komunikacji przez pustynię między Palestyną a Irakiem.

Nafta, do użytku tych pojazdów, jest również zwolniona z opłat celnych, pod następującemi warunkami:

1. Jeśli w drodze z Palestyny do Iraku nafta, napełniająca rezerwuary pochodzi ze stacji benzynowej w Palestynie pod kontrolą celną, przyczem rezerwuary winne być opieczętowane przez urzędnika celnego i zrewidowane przez urzędnika celnego na pogranicznej stacji celnej, przyczem pieczęcie muszą zostać nienaruszone.

2. W powrotnej drodze do Palestyny nafta w rezerwuarach tych pojazdów samochodowych, jak powyżej wspomniano, jest mierzona, przyczem rezerwuary zostają na pogranicznej stacji celnej sprawdzone i opieczętowane przez urzędnika celnego. Pieczęcie muszą być nienaruszone aż do chwili przybycia na stację benzynową w Palestynie.

Na mocy rozporządzenia z dn. 1 sierpnia 1934, ogłoszonego w „Palestine Gazette" No. 457 z dn. 9 sierpnia 1934 r. wciągnięte zostały na listę towarów zwolnionych z opłat celnych: pyrolina, maszyny i aparaty, służące do produkowania wody kolońskiej, perfum i esencyj kwiatowych, przeznaczonych na eksport, korki szklane do butelek do soków owocowych.

Poprawki do przepisów sekcji 230 Ustawy Celnej 1929 — 1932, ogłoszone w „Palestine Gazette" z dn. 24 maja 1934 r.

Sekcja 49 przepisów tej ustawy zostaje zmieniona w następujący sposób: prowizo podsekcji I-ej zostaje zmienione następująco:

Następujące towary importowane zwolnione są od opłat składowych pod następującemi warunkami:

1. towary zwolnione z opłat celnych korzystają z tego przywileju przez przeciąg 3-ch dni wyłączając dzień wyładowania i dzień manipulacyj celnych.

2. towary, opłacające przy wwozie do Palestyny cło, inne, niż drzewo budulcowe i żelazo korzystają z tego przywileju w ciągu 5-ciu dni, wyłączając dzień wyładowania i dzień clenia.

4. towary które miały być wyładowane w Jaffie, a zostały wyładowane w Hajfie, korzystają z tego przywileju w ciągu 8-iu dni, wyłączając dzień wyładowania i dzień manipulacyj celnych.

Treść podsekcji II-ej zostaje zmieniona w sposób następujący:

W niedzielę i dnie świąteczne nie będą włączone do okresów objętych przywilejem bezpłatnego przechowywania, przewidzianych w p. 1, 2 i 3 oraz w 4 i 5.

Poniżej podajemy taryfę opłat dźwigowych w porcie hajfskim, obowiązującą od dnia 1 czerwca 1934 r.

od 15-tonnowych dzwigów parowych		
za pierwszą godzinę lub jej część	ŁP.	1.
za każdą następną godzinę	ŁP.	0.750
od dźwigów 5-tonnowych parowych		
za pierwszą godzinę i część jej	ŁP.	0.500
za każdą następną godzinę	ŁP.	0.250

W „Palestine Gazette" No. 461 z dn. 24 sierpnia 1934 r., zostały opublikowane następujące zmiany w taryfie celnej z r. 1928:

po poz. No. 207 została wprowadzona pozycja No. 207 A o następującej treści:

a) Papierowe koperty pojedyncze w paczkach, pudełkach lub innych opakowaniach, poniżej 50 sztuk, i nieopakowane z papierem listowym na sprzedaż 10 mils. za kg.

b) Koperty z mieszaniny bawełny płótna i papieru oraz koperty ze znakiem innym niż firmą producenta 15 mils. za kg.

c) inne 20% ad valorem

Zamiast p. 244 został wprowadzony p. 224.

Towary z jedwabiu sztucznego, niewymienione gdzieindziej 25% ad valorem

Po pozycji 244 zostały wprowadzone nowe pozycje o treści następującej:

Tkaniny jedwabne niewymienione gdzieindziej, łącznie z tkaninami, o zawartości powyżej 20% jedwabiu naturalnego:

a) Aksamit 700 mils. za kg.

b) Gobelin adamaszkowy oraz tkaniny, używane na firanki i obicia 700 mils. za kg.

c) „Jackard" niewymieniony gdzieindziej 700 mils. za kg.

d) Krepa:

niebielona, bielona, farbowana, w nitkach przędzy lub w sztukach, w jednym kolorze, za wyjątkiem krepy z połyskiem

1. niezawierająca 50 gr. wagi na 1 m^2 900 mils. za kg.
2. powyżej 50 gr. wagi na 1 m^2 400 mils. za kg.

inna:

1. niezawierająca 50 gr. wagi na 1 m^2 1.200 mils. za kg.
2. powyżej 50 gr. wagi na 1 m^2 600 mils. za kg.

e) mieszane

niebielona, bielona lub farbowana w nitkach przędzy lub w sztukach w jednym kolorze, za wyjątkiem tkanin z połyskiem 900 mils. za kg.

1. niezawierające 50 gr. wagi na 1 m^2 1.200 mils. za kg.
2. powyżej 50 gr. wagi na 1 m^2 450 mils. za kg.

244 B. Tkaniny ze sztucznego jedwabiu, niewymienione gdzieindziej, łącznie z tkaninami, zawierającemi powyżej 20% sztucznego jedwabiu:

a) aksamit i inne gładkie tkaniny 150 mils. za kg.

aa) resztki z aksamitu i innych gładkich tkanin mniej niż 2-metrowej długości każda 110 mils. za kg.

Gobelin adamaszkowy

b) używanp do firanek i obić 80 mils. za kg.

bb) resztki gobelinu adamaszkowego, używanego do firanek i obić mniej niż 2 metry długości każda 60 mils. za kg.

c) „Jackard" niewymieniony gdzieindziej 60 mils. za kg.

cc) resztki „Jackard'u" niewymienione gdzieindziej o długości mniej niż 2 metry każda 45 mils. za kg.

(ii) inna 250 mils. za kg.

dd) Resztki krepy niebielonej, bielonej lub farbowanej w nitkach przędzy lub w sztukach w jednym kolorze, za wyjątkiem krepy z połyskiem, dług. mniej niż 2 m. każda 140 mils. za kg.

ddd) Resztki krepy innej, mniej niż 2-metrowej długości każda 175 mils. za kg.

e) tkaniny mieszane:

(i) niebielone, bielone lub farbowane w nitkach, przędzy lub w sztukach w jednym kolorze, za wyjątkiem tkanin z połyskiem 120 mils. za kg.

(ii) inne 130 mils. za kg.

ee) resztki tkanin niebielonych lub farbowanych w nitkach, przędzy lub w sztukach w jednym kolorze, za wyjątkiem tkanin z połyskiem, długości mniej niż 2 metry każda 85 mils. za kg.

eee) resztki innych tkanin, mniej niż 2 m. długości każda 100 mils. za kg.

Rozporządzenie, dotyczące podwyższenia stawki celnej na jęczmień, opublikowane w „Palestine Gazette" Extra ordinary, Nr. 461 z dn. 24

sierpnia 1934 r. wydane przez Wysokiego Komisarza Palestyny, przy współudziale Komisji Doradczej. Rozporządzenie to winno być traktowane jako poprawka No. 5-go z r. 1934 do Rozporządzenia o taryfach celnych z r. 1927 uważane za Rozporządzenie główne).

Do ceduły z głównego rozporządzenia o taryfach celnych, wydanego w r. 1928 należy wnieść następującą poprawkę; tyczącą się zmiany stawki celnej w pozycji 17-ej, sekcji 2-ej taryfy celnej.

OD REDAKCJI:

Prace ogłaszane w „Palestynie i Bliskim Wschodzie", są wyrazem osobistych przekonań autorów.

Niezamówione manuskrypty zwraca się tylko w razie załączenia adresowanej koperty i znaczków pocztowych. Uprasza się autorów o przysyłanie wyłącznie maszynopisów.

OD ADMINISTRACJI:

Uprasza się o nadsyłanie zaległych należności za poprzednie numery „Palestyny i Bliskiego Wschodu", względnie o uiszczenie prenumeraty za trzeci kwartał b. r. Wpłaty załączonym blankietem na konto P. K. O. Nr. 9231. Polsko-Palestyńska Izba Handlowa, Warszawa.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, ul. Fredry 10. — Tel. 246-37, 521-06. P. K. O. 9231.
Biuro czynne od godz. 9 do 15.

PRENUMERATA:			*CENY OGŁOSZEŃ:*	
Kwartalnie	*zł.*	*4.—*	*1/1 stronica*	*zł. 200.—*
Półrocznie	*„*	*7.50*	*1/2 „*	*„ 110.—*
Rocznie	*„*	*15.—*	*1/4 „*	*„ 60.—*
Cena pojedyńczego egzemplarza	*„*	*1.50*		

Wydawca:
POLSKO-PALESTYŃSKA
IZBA HANDLOWA.

Redaktor: J. KINCLER

Sekretarz: P. WASERMAN

Druk. „Monolit", Warszawa, ul. Elektoralna 3, tel. 5.81-92.